مىللىتىمىز تۈرك دىنىمىز ئىسلام
ۋەتىنىمىز شەرقىي تۈركىستان

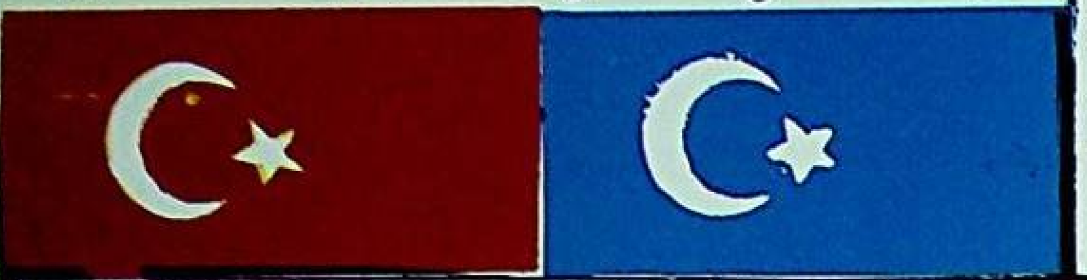

شەرقىي تۈركىستان ياشلىرى

ئايلىق سىياسىي گېزىت

1993- يىلى 5- ئاي (1- سان)

Doğu Türkistan Gençleri

ئويغان !

مۇستەقىللىقىمىز كۆز ئالدىمىزدا

باش ماقالە

دۇنيا مىقياسىدا، مىللىي مۇستەقىللىق ھەرىكىتىنىڭ ئومۇميۈزلۈك كۈچىيىشىگە ئەگىشىپ، ئوتتۇرا ئاسىيادىكى تۈركىي ئەللەر ئارقا-ئارقىدىن مۇستەقىللىققە ئېرىشتى. ئەپسۇسكى، پۈتۈن تۈرك دۇنياسىدا [illegible] مىليوندىن ئارتۇق نوپۇسقا، 1 مىليون 848 مىڭ كۇۋادرات كىلومېتىر زېمىنغا ئىگە بۈيۈك ۋەتىنىمىز شەرقىي تۈركىستان تېخىچە رەھىمسىز چىن ھۆكۈمىتىنىڭ ئاسارىتىدە ياشىماقتا. بۇ ھال؛ پۈتۈن تۈرك دۇنياسىدىكى تۈرك قېرىنداشلىرىمىزنى، شۇنداقلا پۈتۈن دۇنيادىكى مۇستەملىكىچىلىككە قارشى تۇرغۇچى، دېموكراتىيەنى، كىشىلىك ھوقۇقنى قوغدىغۇچى ئادالەتپەرۋەر خەلقلەرنى ناھايىتى ئېچىندۇرماقتا. شۇنىڭغا چىداپ تۇرغىلى بولمايدۇكى، قىزىل چىن ئىشغالىيىتىدىن كېيىن، چىن مۇستەملىكىچىلىرىنىڭ شەرقىي تۈركىستان خەلقىنى قۇل قىلىش، ئېزىش سىياسىتى تېخىمۇ ۋەھشىيلەشتى، ۋاستىسى تېخىمۇ قەبىھلەشتى. قىزىل چىن مۇستەملىكىچىلىرى خەلقىمىز زىچ ئولتۇراقلاشقان رايونلاردا يادرو قوراللىرى ۋە خىمىيەۋى قوراللار سىنىقى ئېلىپ بېرىش، مىليونلىغان خىتاي كۆچمەنلىرىنى ۋەتىنىمىزگە مەجبۇرىي يەرلەشتۈرۈش، خەلقىمىز ئارىسىدا پىلانلىق تۇغۇتنى مەجبۇرلاپ يولغا قويۇش، تارىخىمىزنى خالىغانچە بۇرمىلاش، يوق قىلىش، مۇقەددەس ئىسلام دىنىمىزنى ۋە مىللىي ئۆرپ-ئادەتلىرىمىزنى دەپسەندە قىلىش ۋە ۋەتىنىمىزنىڭ بايلىقىنى خالىغانچە تالان-تاراج قىلىش

(داۋامى 2- بەتتە)

ئەيسا ئەپەندىم شەرقىي تۈركىستان ياشلىرىدىن ئۈمىت كۈتمەكتە

ئۆز خەۋەرچىمىز: يېقىندا، ئۇلۇغ ئىنقىلابچىمىز ۋە بايراقدارىمىز ئەيسا يۈسۈپ ئالپتېكىن، ئىستانبۇلدا شەرقىي تۈركىستانلىق بىر قىسىم ياشلارنىڭ زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا، تەكىتلەپ مۇنداق دېدى: «چىن مۇستەملىكىچىلىرى تۈرلۈك ئاسسىمىلاتسىيە تەدبىرلىرىنى ئىشقا سېلىپ، شەرقىي تۈركىستان خەلقىنى ۋە شەرقىي تۈركىستان خەلقىنىڭ مىڭ يىللىق شانلىق مەدەنىيىتىنى ئەل-تۈگۈس يوق قىلىشقا ئۇرۇنۇۋاتقان بۈگۈنكى كۈندە، بىزنىڭ خەلقىمىز، جۈملىدىن ياشلىرىمىز مىللىي غۇرۇرىنى ۋە مىللىي تىلىمىزنىڭ ئېگىنى يۈكسەك دەرىجىدە ئۈستۈرۈپ، مىللىي ئەخلاق، مىللىي ئەنئەنە ۋە مىللىي ئۆرپ-ئادەتلىرىمىزنى كۈچلۈك قوغداپ، بۇ ئاسسىمىلاتسىيەگە قارشى بىر مۇستەھكەم سېپىل قۇرۇپ چىقىشى لازىم.» (داۋامى 2- بەتتە)

ئەيسا ئەپەندىم تۈركىيە جۇمھۇرىيىتىنىڭ سابىق پىرېزىدېنتى مەرھۇم تۈرگۈت ئۆزال ۋە ھازىرقى پىرېزىدېنتى سۈلەيمان دېمىرەل بىلەن بىرگە.

شەرقىي تۈركىستان مىللىي قۇرۇلتىيى باياناتنامىسى

1992-يىلى 12-ئاينىڭ 12-كۈنىدىن 14-كۈنىگىچە تۈركىيەنىڭ ئىستانبۇل شەھىرىدە داغدۇغىلىق ئېچىلغان تۇنجى نۆۋەتلىك شەرقىي تۈركىستان مىللىي قۇرۇلتىيى، شەرقىي تۈركىستان داۋاسى ئۈچۈن پەۋقۇلئاددە مۇھىم بولغان تۆۋەندىكى 12 تۈرلۈك قارارنى ماقۇللىدى: (داۋامى 4- بەتتە)

شەرقىي تۈركىستان داۋاسى غەرب ئەللىرىدە جانلانماقتا

ئۆز خەۋەرچىمىز: گېرمانىيە، ئەنگلىيە، شۋېتسارىيە، گوللاندىيە قاتارلىق ياۋروپا ئەللىرىدە ياشاۋاتقان شەرقىي تۈركىستانلىق قېرىنداشلار 1976-يىلدىن بۇيان، شەرقىي تۈركىستان داۋاسىنى ياۋروپا، ئامېرىكا جامائەتچىلىكىگە ۋە بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى، شۇنداقلا باشقا خەلقئارالىق تەشكىلاتلارغا تونۇتۇش ئۈچۈن تىنىمسىز تىرىشچانلىق كۆرسىتىپ كەلدى ۋە بۇ جەھەتتە خۇشاللىنارلىق نەتىجىلەرگە ئېرىشتى.

ياۋروپادا پائالىيەت ئېلىپ بېرىۋاتقان شەرقىي تۈركىستانلىق قېرىنداشلىرىمىز، شەرقىي تۈركىستان داۋاسىنى مۇنتىزىم ۋە ماسقەدەم بىلەن ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن 1990-يىلى 17-يانۋار، گېرمانىيەنىڭ ميۇنخېن شەھىرىدە، تەشكىلىي ئاپپاراتلىرى بىر قەدەر مۇكەممەل بولغان، «ياۋروپا شەرقىي تۈركىستان مەدەنىيەت ۋە ياردەملىشىش ئۇيۇشمىسى»نى قۇرۇپ چىققانىدى. پائالىيەت دائىرىسىنى يەنە كېڭەيتىش ئۈچۈن، يېقىندا ئۇلار بۇ تەشكىلاتنىڭ نامىنى، «ياۋروپا شەرقىي تۈركىستانلىقلار بىرلىكى»گە ئۆزگەرتتى. پېشقەدەم ئىنقىلابچىمىز ئەيسا يۈسۈپ ئالپتېكىننىڭ چوڭ ئوغلى، پېشقەدەم سىياسىيون ۋە دىپلومات ئەركىن ئالپتېكىن بۇ تەشكىلاتنىڭ رەئىسلىكىنى ئۆز ئۈستىگە ئېلىپ كەلمەكتە.

«ياۋروپا شەرقىي تۈركىستانلىقلار بىرلىكى»، مەخسۇس كۈچ تەشكىللەپ 1985-يىلى ھىندىستاندا قۇرۇلغان «شەرقىي تۈركىستان - ئىچكى موڭغۇلىيە - تىبەت خەلقلىرىنىڭ (داۋامى 3- بەتتە)

ئويغان ! مۇستەقىللىقىمىز كۆز ئالدىمىزدا

بېشى 1- بەتتە

قاتارلىق رەزىل ۋاستىلەرنى قوللىنىپ، تارىختا «ئۇيغۇر خانلىقى»، «قاراخانىلار خانلىقى»، «مەمۇدىيە خانلىقى»، «قەشقەرىيە دۆلىتى»، «شەرقىي تۈركىستان ئىسلام جۇمھۇرىيىتى»، «شەرقىي تۈركىستان جۇمھۇرىيىتى» قاتارلىق قۇدرەتلىك خانلىق ۋە دۆلەتلەرنى قۇرۇپ، ئۆز تەقدىرىنى ئۆزى بەلگىلەپ كەلگەن، دۇنيا مەدەنىيىتىگە شانلىق تۆھپىلەرنى قوشقان شەرقىي تۈركىستان خەلقىنى يەرشارىدىن تەل-تۆكۈس غايىب قىلىشقا ئۇرۇنماقتا. چىن مۇستەملىكىچىلىرى قانچە غالجىرلاشقانسېرى، باتۇر شەرقىي تۈركىستان خەلقىنىڭ مۇستەملىكىچىلىككە ۋە مىللىي زۇلۇمغا قارشى كۆرەشلىرى شۇنچە كۈچەيدى، مۇستەقىللىق ۋە ئەركىنلىككە بولغان تەشنالىقى شۇنچە ئاشتى. ۋەتەن ئىچىدە بولسا «شەرقىي تۈركىستان ئىسلام پارتىيىسى»، «شەرقىي تۈركىستان خەلق ئىنقىلابىي پارتىيىسى»، «شەرقىي تۈركىستان بوز قۇرت پارتىيىسى»، قاتارلىق 25 كە يېقىن چوڭ-كىچىك قارشىلىق كۆرسىتىش تەشكىلاتلىرى قۇرۇلۇپ، بۇ قارشىلىق كۆرسىتىش تەشكىلاتلىرى شەرقىي تۈركىستان خەلقىنى تەشكىللەپ، چىن مۇستەملىكىچىلىرىگە ئەجەللىك زەربە بېرىپ كەلمەكتە.

مەسىلەن، «شەرقىي تۈركىستان ئىسلام پارتىيىسى» تەشكىللەپ بىۋاستە رەھبەرلىك قىلغان بارىن دېھقانلار ئىنقىلابى، قاغىلىق ياشلار قوراللىق كۆرۈشى ۋە خەلقىمىز ئۆزلىكىدىن تەشكىللىنىپ ئېلىپ بارغان «12-دېكابىر» مىللىي ئوت قوزغىچىلار ھەركىتى قاتارلىق تۈرلۈك كۆرەش، شەر، قىزىل چىن مۇستەملىكىچىلىرىنىڭ شەرقىي تۈركىستاننى ئۆزلىرىنىڭ مەڭگۈلۈك مۇستەملىكىسىگە ئايلاندۇرۇۋېلىش شىرىن چۈشىنى بەربات قىلدى. شەرقىي تۈركىستان خەلقىنىڭ بۇھەققانى كۆرەشلىرى پۈتۈن دۇنيادىكى ئادالەتپەرۋەر خەلقلەرنىڭ چوڭقۇر ھېسداشلىقىغا تولۇشقا ۋە ياردەمىگە ئېرىشىپ كەلدى. بۇنىڭغا ماس ھالدا، ۋەتەن سىرتىدىكى شەرقىي تۈركىستانلىق قېرىنداشلىرىمىزمۇ مۇستەملىكىچىلىككە قارشى كۆرەشنى ئىزچىل داۋاملاشتۇرۇپ كەلدى. بولۇپمۇ يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ئۇلۇق ئىنقىلابچىمىز، باتۇر قەھرىمانىمىز مۇھەممەت ئەمىن بۇغرا، ئەيسا يۈسۈپ ئالپتېكىنلەرنىڭ شەرقىي تۈركىستاننىڭ مۇستەقىللىق داۋاسىنى پۈتۈن دۇنيا مىقياسىدا ئۇزۇن مۇددەت ئىزچىل قانات يايدۇرۇشى نەتىجىسىدە، ھەرقايسى ئەل خەلقلىرى، بولۇپمۇ تۈركىي خەلقلەر شەرقىي تۈركىستاندىكى مىللىي زۇلۇمنى، مىليونلىغان خەلقىمىزنىڭ دەھشەتلىك پەريادىنى ۋە مۇستەقىللىققا بولغان تەشنالىقىنى ھەقىقىي يوسۇندا تونۇپ يەتتى ھەم تولۇق چۈشەندى. بۇ پېشقەدەم ئىنقىلابچىلىرىمىزنىڭ يېتەكلىشى، تەشكىللىشى.

تۈركىيە ئاستىدا، تۈركىيە، گېرمانىيە ۋە قازاقىستاننى مەركەز قىلغان ھەرقايسى ئەللەردە «شەرقىي تۈركىستان ۋەخپى»، «ياۋروپا شەرقىي تۈركىستانلىقلار بىرلىكى»، «جۇمھۇرىيەتلەر ئارا شەرقىي تۈركىستان جەمئىيىتى»، «ئۇيغۇرىستان ئازاتلىق جەمئىيىتى»، «خەلقئارا شەرقىي تۈركىستان كومىتېتى»، «شەرقىي تۈركىستان مەدەنىيەت ئاقارتىش ئۇيۇشمىسى»، «شەرقىي تۈركىستان كۆچمەنلەر جەمئىيىتى»، «شەرقىي تۈركىستان ئىجتىمائىي ياردەملىشىش جەمئىيىتى»، «شەرقىي تۈركىستان جەمئىيىتى» قاتارلىق مەخسۇس شەرقىي تۈركىستان داۋاسىنى ئېلىپ بارىدىغان مۇنتىزىم تەشكىلات ۋە كۈچلىرىمىز قۇرۇلۇپ، ئۇلار شەرقىي تۈركىستاننىڭ مىللىي داۋاسىنى پۈتۈن يەرشارى مىقياسىدا ماس قەدەمدە ئېلىپ بارماقتا. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، تۈركىيەدە مۇھەممەت رىزا بېكىن، مۇھەممەت ئەمىن ھەزرەت، **گېرمانىيەدە** ئەركىن ئالپتېكىن، قازاقىستاندا ھاشىر ۋاھىدى، يۈسۈپبەگ مۇخلىسى، قەھرىمان غوجامبەردىيېۋ، قىرغىزىستاندا ئەنۋەر كەنجى، ئامېرىكىدا غۇلامىدىن پاختا، ئاۋسترالىيەدە ئەھمەت ئىگەمبەردى، شىۋىتسارىيەدە ئەنۋەر راخمان قاتارلىق بىر تۈركۈم باراملىق، ئىختىدارلىق سىياسىي پائالىيەتچىلىرىمىز ۋە دىپلوماتلىرىمىز ئارقا-ئارقىدىن بارلىققا كەلدى ۋە ئۇلار پۈتۈن دۇنيا مىقياسىدا شەرقىي تۈركىستان داۋاسىنى كۈچلۈك ئىلگىرى سۈرمەكتە. كىشىنى سۆيۈندۈرىدىغىنى ۋە ئىلھاملاندۇرىدىغىنى شۇكى، ۋەتەن سىرتىدىكى ۋە ۋەتەن ئىچىدىكى بارلىق تەشكىلاتلىرىمىزنىڭ ئورتاق ئاۋاز قوشۇشى بىلەن 1992-يىلى 12-دېكابىر ئىستانبۇلدا چاقىرىلغان «شەرقىي تۈركىستان خەلقئارا مىللىي قۇرۇلتىيى»، شەرقىي تۈركىستان داۋاسىنى يۇقىرى كۆتۈرۈۋاتقان بارلىق خەلقئارالىق تەشكىلاتلىرىمىزنىڭ ۋە كۈچلىرىمىزنىڭ يۈكسەك دەرىجىدىكى ئىتتىپاقلىقىنى، ئۇيۇشقانلىقىنى ۋە پىشكەن، ھەركەت بىرلىكىنى يۈكسەك دەرىجىدە نامايان قىلدى.

شەرقىي تۈركىستان داۋاسىنىڭ دىگىسىز، ئەمەلىيلىكىنى پۈتۈن دۇنياغا تونۇتتى، بولۇپمۇ تۈركىيە ھۆكۈمىتى ۋە خەلقىنىڭ شەرقىي تۈركىستان داۋاسىنى ئىزچىل تۈردە قوللىشى ۋە ئۇنىڭغا ھېسداشلىق قىلىشى، بۇنى تولۇق ئىسپاتلىدى. شەرقىي تۈركىستان داۋاسىنىڭ ۋەتەن سىرتىدا بۈگۈنكىدەك زور تەسىرگە ئىگە بولۇشىدا ۋە تەرەققىي قىلىشىدا مەسئۇدى ئەرەبىستاندىكى ۋەتەنپەرۋەر، مىللەتپەرۋەر قېرىنداشلىرىمىز ھەل قىلغۇچ مۇھىم رول ئوينىدى. ئۇلار ئۇزۇن يىللاردىن بېرى ئۆزلىرىنىڭ ھالال مېھنىتىگە تايىنىپ مىڭ بىر مۇشەققەتتە تاپقان ئىختىسادى بىلەن شەرقىي تۈركىستان داۋاسىنى يۈرگۈزۈۋاتقان خەلقئارالىق تەشكىلاتلىرىمىزغا ئىزچىل تۈردە ياردەم بېرىپ كەلدى. بۇنىڭ بىلەنلا قالماي، ۋەتەن سىرتىدىكى شەرقىي تۈركىستان ياشلىرىنى ھەقسىز ئوقۇتۇپ، ۋەتەن ئىچىدىن چىققان ۋەتەنپەرۋەر زاتلىرىمىزنىڭ ۋە ياشلىرىمىزنىڭ تۇرمۇش قىيىنچىلىقىنى ھەل قىلىش، ۋەتىنىمىزدىن مىڭ بىر مۇشەققەتلەردە ھەج قىلىش ئۈچۈن چىققان قېرىنداشلىرىمىزغا يار-يۆلەكتە بولۇش قاتارلىق جەھەتلەردە غايەت زور ياردەملەردە بولۇپ، ئۆزلىرىنىڭ ۋەتەن ئۈچۈن پۇل-مېلىنى ئايىماسلىقتەك ئالىيجاناپ روھىنى نامايەن قىلدى. ۋە مىليوندىن ئارتۇق شەرقىي تۈركىستان خەلقى مەسئۇدى ئەرەبىستاندىكى ۋەتەنپەرۋەر قېرىنداشلىرىمىزغا چوڭقۇر مىننەتدارلىق بىلدۈرىدۇ ۋە ئۇلارغا جانابى ئاللاھتىن بەخت تىلەيدۇ.

ۋەتەن ئىچى ۋە سىرتىدىكى كۈندىن-كۈنگە كۈچىيىۋاتقان مىللىي مۇستەقىللىق كۆرىشىنىڭ ئىلھامى بىلەن ئىستانبۇلنى مەركەز قىلغان بىر قىسىم ۋەتەنپەرۋەر ياشلار، ۋەتەن سىرتىدىكى شەرقىي تۈركىستان داۋاسىنى يۈرگۈزۈۋاتقان تەشكىلاتلىرىمىزنىڭ پائالىيىتىگە يېقىندىن ماسلىشىش، ئۇلارنىڭ جانلىق پائالىيەتلىرىنى ۋەتەن خەلقىگە تەشۋىق قىلىش ۋە ۋەتىنىمىزدىكى ئەھۋاللارنى ۋاقتىدا تاشقى دۇنياغا يەتكۈزۈپ ۋەتەن داۋاسىغا ئۆزىمىزنىڭ تېگىشلىك ھەسسىسىنى قوشۇش مەخسىتىدە، «شەرقىي تۈركىستان ياشلىرى بىرلىكى»نى قۇرۇپ چىقتۇق.

بىرلىكىمىزدىكى بارلىق ياشلار بۈگۈندىن كېيىن، پېشقەدەم ئىنقىلابچىمىز ۋە باتۇر قەھرىمانىمىز ئەيسا يۈسۈپ ئالپتېكىن ئەفەندىمىزنىڭ ئىددىسىگە ۋارىسلىق قىلىپ، تۈركىيەدە ئىستانبۇلدا چاقىرىلغان «شەرقىي تۈركىستان مىللىي قۇرۇلتىيى»نىڭ روھىنى ۋە قارارىنى ھەركەت ئۆلچىمى قىلىپ، شەرقىي تۈركىستان خەلقىنى ئۈزۈل-كېسىل مۇستەقىللىققا ئېرىشتۈرۈش ئۈچۈن ئاخىرغىچە كۆرەش قىلىمىز.

ئەيسا ئەفەندىم شەرقىي تۈركىستان ياشلىرىدىن ئۈمىد كۈتمەكتە

بېشى 1- بەتتە

ئەيسا ئەفەندىم مۇنداق دېدى: «ۋەتەن خەلقىنى قۇتقۇزۇش يولىدا ئۆزىمىز غەيرەت قىلمىساق، ئاللاھمۇ بىزگە مەدەت بەرمەيدۇ. ئىتتىپاق قىلىش - بىزنىڭ غەلىبىمىزنىڭ ئاساسى. شۇڭا، ياشلىرىمىز پىكىردە، ئىشتا، ھەرىكەتتە جەزمەن بىردەك بولۇشى كېرەك. ھازىر بىز جاسارەتلىك كىشىلەرگە مۇھتاج. ياشلىرىمىز بارىن دېھقانلىرىنىڭ ۋەتەن، مىللەت ئۈچۈن ئۆزىنى قۇربان قىلىشتەك ئالىيجاناپ روھىنى ئۆگىنىپ، تۈرلۈك شەكىل ۋە ۋاسىتىلار ئارقىلىق، مىللىي مۇستەقىللىق داۋاسىنىڭ تەسىر دائىرىسىنى تېخىمۇ كېڭەيتىشى لازىم. تارىخى تەجرىبىلىرىمىز شۇنى ئىسپاتلىدىكى، قۇربان بەرمەي تۇرۇپ غەلىبە قىلغىلى بولمايدۇ. مەسىلەن: ئافغانىستان، پەلەستىن، بوسناق خەلقلىرىنىڭ مىللىي مۇستەقىللىق ئۈچۈن كۆپلىگەن قۇربانلارنى بېرىشى، دەل بۇنىڭ جانلىق دەلىلى».

ئاخىرىدا ئەفەندىم ئاگاھلاندۇرۇپ مۇنداق دېدى: «ۋەتىنىمىزنىڭ، خەلقىمىزنىڭ تەقدىرىنى چىن مۇستەملىكىچىلىرىنىڭ دېموكراتىيىگە كۆچۈشىگە باغلاپ قويۇشقا بولمايدۇ، ئەگەر چىنلار دېموكراتىيىگە كۆچكەن تەقدىردە، ئۇلارنىڭ مىللەتچىلىك، چوڭ خىتايچىلىق ئىدىيىسى يەنىمۇ كۈچىيىدۇ، شۇنىڭ بىلەن بىرگە، شەرقىي تۈركىستاننى ئىدارە قىلىشتى يەنىمۇ كۈچەيتىدۇ. شۇڭا، بىز ئەڭ مۇھىمى ئۆزىمىزنىڭ كۈچىگە تايىنىشىمىز لازىم. ئەڭ ئاخىرىدا مەن ۋەتىنىمىز ياشلىرىدىن غەيرەت ۋە جاسارەت كۈتىمەن!»

شەرقى تۈركىستان داۋاسى غەرب ئەللىرىدە جانلانماقتا

بېشى 1-بەتتە

بىرلىكى تەشكىلاتى مۇ 1990-يىلى گوللاندىيىدە قۇرۇلغان «بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىدا ۋەكىلى بولمىغان مىللەتلەر تەشكىلاتى» بىلەن بىۋاستە ھەمكارلىق تورى شەكىللەندۈرۈپ، شەرقى تۈركىستان داۋاسىنى ئۈچ لېتىيە بويىچە ماس قەدەمدە ئېلىپ باردى.

خوشاللىنىشقا ئەرزىيدىغىنى شۇكى، ئەركىن ئالپتېكىننىڭ «بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىدا ۋەكىلى بولمىغان مىللەتلەر تەشكىلاتى»نىڭ رەئىسلىكىگە سايلىنىشى، شەرقى تۈركىستان داۋاسىنىڭ ياۋروپادا جانلىق قانات يايدۇرۇلىشى ۋە ئۇنى دۇنيا سەھنىسىگە ئېلىپ چىقىشتا زور ئەھمىيەتكە ئىگە بولدى. «ياۋروپا شەرقى تۈركىستانلىقلار بىرلىكى»، ياۋروپادا ئاكتىپ تۈردە سىياسىي پائالىيەت ئېلىپ بېرىش بىلەن بىرگە، شەرقى تۈركىستاننىڭ نۆۋەتتىكى ئېچىنىشلىق ھالىتى تونۇشتۇرۇلغان قوش ئايلىق بىر خەۋەرنامە تەسىس قىلىپ، ئۇنى ئېنگلىزچە، تۈركچە، ئۇيغۇرچە تىللاردا نەشر قىلىپ، پۈتۈن دۇنياغا كۆپەيتىپ تارقاتماقتا. ئۇلارنىڭ زور دەرىجىدە تىرىشچانلىق كۆرسىتىشى نەتىجىسىدە، پۈتۈن ياۋروپا ۋە ئامېرىكىدا، شەرقى تۈركىستان مەسىلىسىگە قىزىقىدىغان، ھېسداشلىق قىلىدىغانلار بارغانسېرى كۆپەيدى. ياۋروپادىكى كۆپلىگەن دۆلەتلەردە ۋە ئامېرىكىدا، شەرقى تۈركىستان داۋاسىنى تەشۋىق قىلىدىغان خەلق گۇرۇپپىلىرى ئۆزلىكىدىن شەكىللىنىپ، ئۇلار شەرقى تۈركىستان داۋاسىنى ياۋروپا ۋە ئامېرىكا جامائەتچىلىكىگە تونۇتۇش جەھەتلەردە ئاكتىپ تۈردە ياردەم بەرمەكتە.

ئەركىن ئالپتېكىننىڭ دالاي لاما باشچىلىقىدىكى تىبەت تەشكىلاتلىرى بىلەن كۆپ قېتىم ئۇچرىشىپ، پىكىر ئالماشتۇرۇشى نەتىجىسىدە، ھەر قايسى ئەللەردە تۇرۇشلۇق تىبەت تەشكىلاتلىرى، شەرقى تۈركىستان داۋاسىنى دۇنياغا تونۇتۇش جەھەتلەردە ئاكتىپ ياردەم بەرمەكتە. دالاي لاما دۇنيادىكى ھەر قانداق دۆلەت ۋە تەشكىلاتلارنىڭ رەھبەرلىرى بىلەن بولغان ئۇچرىشىشلاردا، شەرقى تۈركىستان مەسىلىسىنى تىبەت مەسىلىسى بىلەن بىرگە ئورتاق تىلغا ئېلىپ كەلمەكتە.

«ياۋروپا شەرقى تۈركىستانلىقلار بىرلىكى»، كۆپلىگەن دۆلەتلەرنىڭ پارلامېنتلىرى ۋە شۇ پارلامېنتلار تەركىبىدىكى كىشىلىك ھوقوق كومىتېتلىرى بىلەن بىۋاستە كۆرۈشۈپ، بۇ پارلامېنتلاردىن شەرقى تۈركىستانغا مەخسۇس ھەيئەت ئەۋەتىپ، ئۇيەرنىڭ كىشىلىك ھوقوق مەسىلىسىنى نەق مەيداندا تەكشۈرۈپ چىقىش ۋە بۇ توغرىدا ئايرىم مەخسۇس دوكلات يېزىپ چىقىشنى تەلەپ قىلغان ئىدى، كۆپلىگەن دۆلەتلەرنىڭ پارلامېنتلىرى بۇ تەكلىپنى ماقۇل بولدى ھەمدە ۋەدە بەردى. ئەنگلىيە پارلامېنتى كىشىلىك ھوقوق كومىتېتى مەخسۇس شەرقى تۈركىستاننىڭ كىشىلىك ھوقوق مەسىلىسىگە ئائىت بىر يازما دوكلات ھازىرلاپ تارقاتتى ۋە بۇ دوكلاتنى چىننىڭ ئەنگلىيەدىكى باش ئەلچىسى ماڭ يۈخەن ئارقىلىق چىن ھۆكۈمىتىگە سۇندى.

ئاۋىستىرالىيە پارلامېنتى كىشىلىك ھوقوق كومىتېتى شەرقى تۈركىستانغا كىشىلىك بىر ھەيئەت ئەۋەتتى ۋە شەرقى تۈركىستاننىڭ كىشىلىك ھوقوق مەسىلىسىنى ئەتراپلىق تەكشۈردى. يېقىندا، تىبەت خەلقىنىڭ دىنى ۋە سىياسىي داھىيسى دالاي لاما، ئامېرىكىغا زىيارەتكە بېرىپ، ئامېرىكا پرېزىدېنتى كلىنتون بىلەن كۆرۈشكەندە، شەرقى تۈركىستان داۋاسىنى تىبەت داۋاسى بىلەن بىرگە ئۇنىڭغا يەتكۈزدى.

ئامېرىكىدىكى خەلقئارالىق تەشكىلات، «ئاسىيا ئۈچۈن دېموكراتىيە»نىڭ تەكلىۋىگە بىنائەن، 1992-يىلى 9-ئايدا، سىياسىي پائالىيەتچىمىز ئەركىن ئالپتېكىن مەخسۇس ئامېرىكىغا بېرىپ، ئامېرىكا پرېزىدېنتى بۇشنىڭ مەسلىھەتچىسى دوگلاس پال ۋە ئامېرىكا تاشقى ئىشلار مىنىستىرلىكىنىڭ كىشىلىك ھوقوق مەسىلىسىگە مەسئۇل خادىمى كېننېت بىلاكۋىل بىلەن كۆرۈشۈپ، شەرقى تۈركىستاننىڭ ئەھۋالىنى ئۇلارغا تەپسىلى تونۇشتۇردى.

«ياۋروپا شەرقى تۈركىستانلىقلار بىرلىكى»، يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، «خەلقئارا كەچۈرۈم تەشكىلاتى»دىن، شەرقى تۈركىستاندىكى سىياسىي تۇتقۇنلار ۋە كىشىلىك مەسىلىسى توغرىسىدا بىر

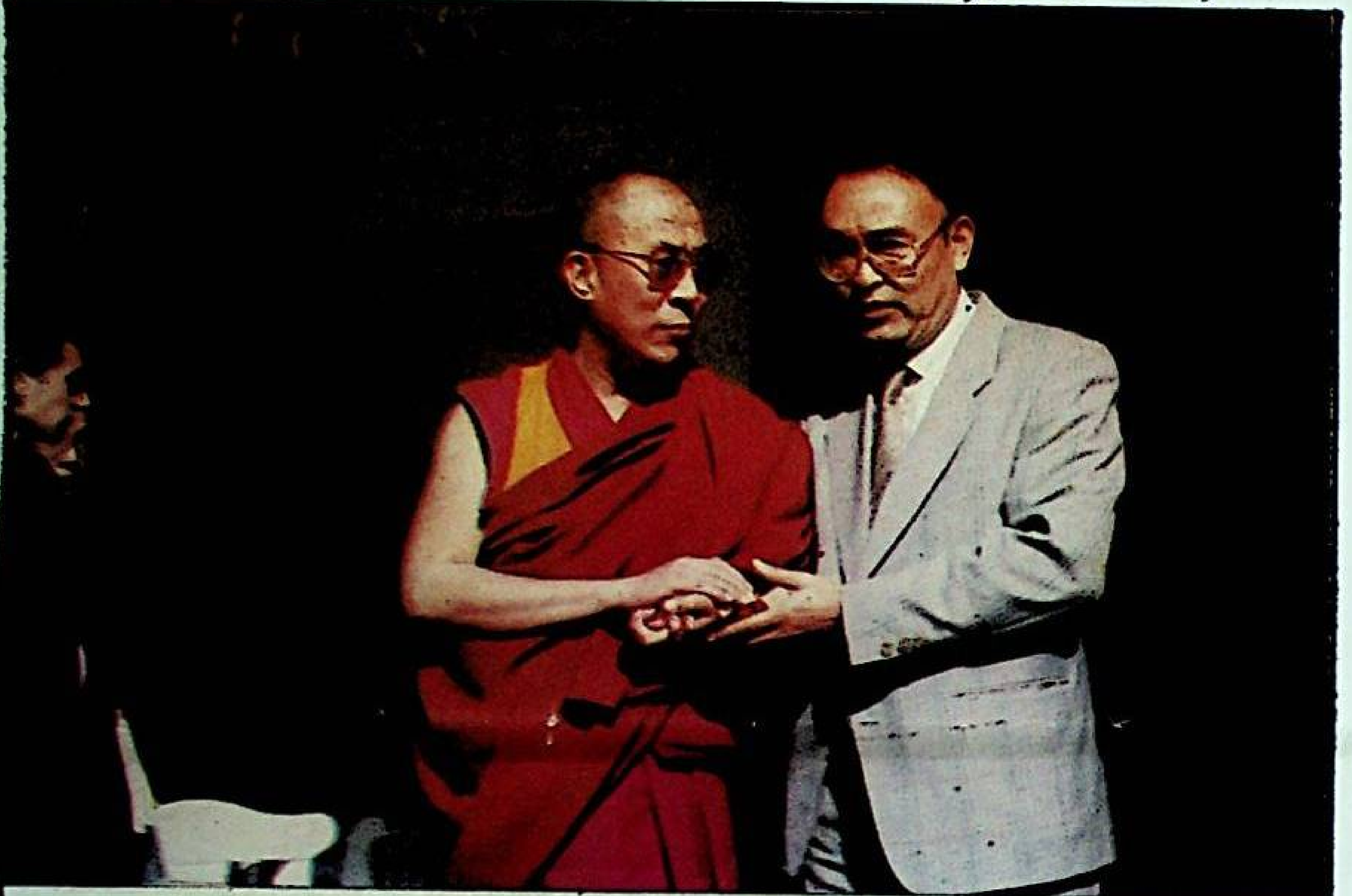

سۈرەتتە: ئەركىن ئالپتېكىن دالاي لاما بىلەن بىرگە.

مەخسۇس دوكلات تەييارلاشنى تەلەپ قىلغانىدى، 1993-يىلى 13-دېكابىر، بۇ تەشكىلات شۇ مەزمۇنلاردا مەخسۇس دوكلات تەييارلاپ، پۈتۈن دۇنياغا تارقاتتى. دۇنيادىكى ھەر قايسى چوڭ ئاخبارات ئاگېنتلىقلىرى بۇ دوكلاتنىڭ مەزمۇنىنى بىر-بەستە خەۋەر قىلىشتى. «ياۋروپا شەرقى تۈركىستانلىقلار بىرلىكى» يەنە، دۇنيا يېشىل تىنچلىق تەشكىلاتى بىلەن زىچ ئالاقە ئورنىتىپ، ئۇلارنى شەرقى تۈركىستاننىڭ ئېكولوگىيىلىك ۋەزىيىتى ھەققىدە بىر پارچە بايانات تەييارلاشقا دەۋەت قىلغانىدى، يېشىل تىنچلىق تەشكىلاتى ئۇلارنىڭ دەۋىتىنى خوشاللىق بىلەن قوبۇل قىلدى.

يېقىندا، ئامېرىكىنىڭ سان فىرانسىسكودا تۇرۇشلۇق «تىبەت ئۈچۈن خەلقئارالىق ھوقوقچىلار كومىتېتى»نىڭ رەئىسى جان يار، «ياۋروپا شەرقى تۈركىستانلىقلار بىرلىكى»گە مەكتۇپ يېزىپ، بۇندىن كېيىن شەرقى تۈركىستان داۋاسىنى داۋاملىق قوللايدىغانلىقىنى بىلدۈردى. ئەركىن ئالپتېكىن باشچىلىقىدىكى «ياۋروپا شەرقى تۈركىستانلىقلار بىرلىكى»نىڭ ئىچىدىكى ئەزالار، ئىلگىرى-كېيىن بولۇپ، ياۋروپا، ئامېرىكا، ئاسىيا قىتئەلىرىدە ئۆتكۈزۈلگەن 30 غا يېقىن خەلقئارالىق يىغىنلارغا قاتناشتى، شۇنىڭ بىلەن بىرگە ئۇلار، گېرمانىيىنىڭ ميۇنخېن شەھىرىنى مەركەز قىلغان ياۋروپانىڭ ھەر قايسى جايلىرىدا يىغىن چاقىرىش، ئەدەبىيات-سەنئەت پائالىيەتلىرىنى تەشكىللەش قاتارلىق خىلمۇخىل شەكىللەرنى قوللىنىپ، شەرقى تۈركىستان داۋاسىنى دۇنيا جامائەتچىلىكىگە تونۇتۇش يولىدا بارلىق تىرىشچانلىقلارنى كۆرسەتمەكتە.

ۋەتەن ئىچى ۋە سىرتىدىكى بارلىق شەرقى تۈركىستان خەلقى «ياۋروپا شەرقى تۈركىستانلىقلار بىرلىكى»دىكى ھارماس تۇلپارلىرىمىزغا ئالىي ئېھتىرام بىلدۈرىدۇ ۋە ئۇلارغا مۇۋاپپەقىيەت تىلەيدۇ.

UYGUR DEVLETI

تۆمۈر داۋامەتنىڭ شىكايىتى

شەرقى تۈركىستاندىكى چىن ھۆكۈمىتىنىڭ تورغان گېزىتى بولغان «شىنجاڭ» گېزىتىنىڭ 1993-يىلى 20-مارتتىكى خەۋىرىگە ئاساسلانغاندا، ھۆكۈمەت رەئىسى تۆمۈر داۋامەت، چىن ھۆكۈمىتىنىڭ شەرقى تۈركىستان دېھقانلىرىغا قاراتقان خاتا سىياسىتىدىن شىكايەت قىلغان.

تۆمۈر داۋامەت، شەرقى تۈركىستاندىكى دېھقانلارنىڭ ھازىرمۇ ناھايىتى قېيىن شارائىتتا ياشاۋاتقانلىقىنى ئەسكەرتىپ كېلىپ مۇنداق دېدى: «ئۆتكەن 2 يىلدىن بېرى توۋار باھاسى ئۇچقاندەك ئۆسۈپ، ھۆكۈمەتنىڭ كونترول قىلىشىدىن چىقىپ كەتتى. ئەمما ھۆكۈمەتنىڭ دېھقانلاردىن ئاشلىق سېتىۋېلىش باھاسى بولسا، 4 يىلدىن بېرى ئۆزگەرمەي بىر ئىزدا تۇرۇۋاتىدۇ. ئەڭ يامان بولغىنى ھۆكۈمەتنىڭ دېھقانلارغا بولغان كۆپلىگەن قەرزى تۈپەيلى، بۇ ۋەزىيەت تېخىمۇ يامانلىشىپ كەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۆتكەن يىلى كۈزدە، يەرلىك ھۆكۈمەت دائىرىلىرى دېھقانلار قولىدىكى ئاشلىقنى بىر تىيىن پۇل بەرمەستىن يىغىۋېلىپ، دېھقانلاردىن ئالغان ئاشلىق ھېسابى ئۈچۈن ئۇلارنىڭ قولىغا بىر پارچە ئاق ھۆججەت يېزىپ بېرىپ، بۇ پۇللارنى كېيىنچە تۆلەيدىغانلىقىغا سۆز بەرگەن. ھازىر بۇ قەرزلەر بىر قانچە يۈز مىليوندىن ئارتۇق.»

دېھقانلار ئاشلىقنى بىكارغا ساتقىنى ئۈچۈن، ئۇلار كېيىنكى يىلى باھاردا ئاشلىق تېرىش ئۈچۈن كېرەكلىك ئۇرۇقلارنى سېتىۋالالمىغان. بىز شۇنىڭغا ئىشىنىمىزكى، چىن ھۆكۈمىتىنىڭ بۇ پىلانى دېھقانلارنى ئۆز يېرىنىڭ تىرىكچىلىك ۋاستىسى بولغان ئالقانچىلىك يېرىدىن ۋاز كېچىشكە مەجبۇرلاپ، باشقا جايلاردىن ئىش تېپىشقا قىستايدۇ ۋە شۇنىڭ بىلەن چىن كۆچمەنلىرى ئاسانلا يەرلىشەلەيدۇ. بۇ چىن ھۆكۈمىتىنىڭ چىن كۆچمەنلىرىنى ئورۇنلاشتۇرۇشدىكى يېڭى بىر تاكتىكىسى.

چىن مۇستەملىكىچىلىرى ۋەتىنىمىزنىڭ بايلىقىنى جىددىي تالان-تاراج قىلماقتا

يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ئوتتۇرا ئاسىيا تۈرك جۇمھۇرىيەتلىرىنىڭ ئارقا-ئارقىدىن مۇستەقىللىققا ئېرىشىشى ۋە شەرقىي تۈركىستان خەلقى ئېلىپ بېرىۋاتقان مىللىي مۇستەقىللىق ھەرىكىتىنىڭ ئۈزلۈكسىز كۈچىيىشىگە ئەگىشىپ، قىزىل چىن ھۆكۈمىتى شەرقىي تۈركىستاننىڭ بايلىقىنى سەددىچىن سېپىلىنىڭ ئىچىگە يۆتكەشنى جىددىيلەشتۈرمەكتە.

بولۇپمۇ، يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، شەرقىي تۈركىستاندا پارتلىغان «دوسمايى» ئىنقىلاۋى، بارىن ئىنقىلاۋى، قاغىلىق ئىنقىلاۋى قاتارلىق چوڭ-كىچىك مىللىي ئىنقىلابلار، قىزىل چىن مۇستەملىكىچىلىرىنىڭ شەرقىي تۈركىستاننى ئۆزلىرىنىڭ مەڭگۈلۈك غەزىنىسىگە ئايلاندۇرۇۋېلىش شېرىن چۈشىنى بەربات قىلدى. ئاتالمىش «شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق پارتكوم»نىڭ 1990-يىلى 8-ئايدا تارقاتقان «مىللىي مەسىلە توغرىسىدا ئۆگىنىش تېزىسى» دىگەن ئىچكى ماتېرىيالىنىڭ 111-بېتىدە خاتىرلىنىشىچە، 1950-يىلىدىن 1990-يىلىغىچە بولغان 40 يىل ئىچىدە، قىزىل چىن ھۆكۈمىتىنىڭ شەرقىي تۈركىستاندىن سەددىچىن

سۈرەتتە: خىتاي گېئولوگلار شەرقىي تۈركىستاننىڭ تەبىئىي بايلىقىنى تۈرلەرگە ئايرىماقتا.

سېپىلىنىڭ ئىچىگە توشۇپ كەتكەن ئاشلىق (ھەقسىز) 1 مىليون 140 مىڭ توننىغا، شېكەر 70 مىڭ توننىغا، يېمەكلىك ياغ 140 مىڭ توننىغا، پاختا 1 مىليون 140 مىڭ توننىغا يېتىدۇ. تۆمۈر يول ئارقىلىق ھەقسىز توشۇپ كېتىلگەن كۆمۈر 30 مىليون 880 مىڭ توننىغا، نېفىت 44 مىليون 830 مىڭ توننىغا، تۇز 3 مىليون 770 مىڭ توننىغا يېتىدۇ. بۇنىڭدىن باشقا يەنە تۈرلۈك يوللار ئارقىلىق شەرقىي تۈركىستاندىن توشۇپ كېتىلگەن تاۋارلارنىڭ قىممىتى 4 مىليارد 500 مىليون يۈەندىن كۆپرەككە يېتىدۇ. 1985-يىلىدىن ئېتىبارەن چىن ھۆكۈمىتى نەچچە يۈز مىڭلىغان ئاقۇن خىتاينى پىلانلىق ھالدا شەرقىي تۈركىستانغا توشۇپ كېلىپ، ئۇلارنى شەرقىي تۈركىستاندىكى ئالتۇن زاپىسىنىڭ 90 پىرسەنتىدىن كۆپرەكىنى ئىگەللىگەن ئالتاي تاغلىرىغا ئالتۇن قېزىشقا ئەركىن قويۇۋەتتى. مەدەنىيەت سەۋىيەسى ئىنتايىن تۆۋەن بولغان بۇ ئاقۇنلار، ئالتاي تاغلىرى ۋە ياپلاقلىرىدا خالىغان يەرنى كولاپ، نەچچە مىڭ مو كۆلەمدىكى گۈزەل ياپلاقنى ئابۇت قىلىپ، شۇ رايوننىڭ ئېكولوگىيەلىك مۇھىتىنى ئېغىر دەرىجىدە بۇزدى، دۇنيادا كام ئۇچرايدىغان ئەتىۋارلىق ياۋايى ھايۋانلارنى خالىغانچە ئۆلتۈرۈپ تۈگەتتى.

يەنە بىر جەھەتتىن، چىن ھۆكۈمرانلىرى، تېخنىكا ۋە مەبلەغ كۆپ سەرىپ بولىدىغان ئېچىش خاراكتېرلىق كان ۋە نېفىتلىكلەرنى ئومۇمىي يۈزلۈك چۆرۈپ تاشلىۋېتىپ، مەبلەغ، تېخنىكا ئاز كېتىدىغان، ئاسانلا قېزىۋالغىلى بولىدىغان كان ۋە نېفىتلىكلەرنى كەڭ كۆلەمدە كېڭەيتىشكە باشلىدى. مەسىلەن، چىن ھۆكۈمىتى شەرقىي تۈركىستاندىكى كۆكيار نېفىتلىكىنى ئېچىش قۇرۇلۇشىغا جەمئىي 500 مىليون يۈەن (تەخمىنەن 50 مىليون دوللار) مەبلەغ سالغانتى، ئەمما، شۇ يىلىلا بۇ نېفىتلىكتىن قېزىۋېلىنغان نېفىت مىقدارى، 4 مىليون 505 مىڭ توننىغا يېتىپ، سېلىنغان ئومۇمىي مەبلەغدىن 15 ھەسسە ئارتۇق كىرىم قىلىندى.

چىن ھۆكۈمرانلىرىنىڭ جىددىي تالان-تاراج قىلىش سىياسىتىنىڭ نەتىجىسىدە، 1990-يىلىدىن ئېتىبارەن، شەرقىي تۈركىستاندىكى نېفىت، تەبىئىي گاز، كۆمۈر، ئالتۇن قاتارلىق ئاساسلىق بايلىقلارنىڭ يىللىق قېزىۋېلىنىش نىسبىتى ئوتتۇرا ھېساب بىلەن، 30-40 پىرسەنتلىك يۇقىرى سۈرئەت بىلەن ئېشىپ بارماقتا.

شەرقىي تۈركىستان مىللىي قۇرۇلتىيى باياننامىسى

بېشى 1- بەتتە

1. ۋەتىنىمىزنىڭ نامى شەرقىي تۈركىستاندۇر.

2. شەرقىي تۈركىستاننىڭ دۆلەت گېربى ۋە مىللىي بايرىقى، 1933-يىلى 11-ئاينىڭ 12-كۈنى قەشقەردە قۇرۇلغان مۇستەقىل شەرقىي تۈركىستان جۇمھۇرىيىتى ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن قوبۇل قىلىنغان دۆلەت گېربى ۋە ئاي يۇلتۇزلۇق كۆك بايراقتۇر.

3. شەرقىي تۈركىستاننىڭ يەرلىك خەلقى، ئۇيغۇر، قازاق، قىرغىز، ئۆزبەك، تاتار قاتارلىق تۈرك ئىرقىغا مەنسۇپ خەلقلەر ۋە ئۆتمۈشتە ۋەتىنىمىزنىڭ مۇستەقىللىقى ئۈچۈن پىداكارانە كۈرەش قىلغان، راھەتتە جاپادا بارابەر ياشىغان يەرلىك خەلقلەردىن تەشكىل قىلىدۇ.

4. چىن ھۆكۈمىتىنىڭ شەرقىي تۈركىستاندا ئېلىپ بېرىۋاتقان مىللىي ئاسسىمىلاتسىيە سىياسىتى، كوممۇنىستىك تۈزۈم ۋە شەرقىي تۈركىستان چىننىڭ ئايرىلماس بىر پارچىسى" دىگەن ئىدىئالىرى مۇتلەق رەت قىلىنىدۇ.

5. شەرقىي تۈركىستان خەلقى پەقەت ۋە پەقەت تولۇق مۇستەقىللىققا ئېرىشىش ئارقىلىق ھەقىقىي ئەركىنلىك ۋە بەختكە ئېرىشەلەيدۇ.

6. شەرقىي تۈركىستان مىللىي قۇرۇلتىيى شەرقىي تۈركىستان خەلقىنى، تىل، دىن، تارىخ، مەدەنىيەت ۋە ئۆرپ-ئادەت قاتارلىق مىللىي مىراسلىرىمىزنى قەدىرلەش ئارقىلىق، چىن كوممۇنىستىك ھۆكۈمىتىنىڭ ئاسسىمىلاتسىيە ۋە يوق قىلىش سىياسىتىگە قارشى كۈرەشنى داۋاملاشتۇرۇشقا چاقىرىدۇ.

7. شەرقىي تۈركىستان خەلقى بىلەن چىن خەلقى ئۇزۇن مۇددەتتىن بېرى ئىقتىسادىي ۋە مەدەنىي مۇناسىۋەتلەردە بولۇپ ئۆتكەن، چىن خەلقى ھەم تارىخنىڭ ئوخشىمىغان دەۋرلىرىدە مۇستەملىكىچىلىكنىڭ ئاچچىق زۇلمىنى بېشىدىن ئۆتكۈزگەن. شەرقىي تۈركىستان مىللىي قۇرۇلتىيى بۇ ھەقىقەتلەرنى چىن ھۆكۈمىتى ۋە خەلقىغا ئەسلىتىش ئارقىلىق، بېيجىڭ دائىرىلىرىنىڭ شەرقىي تۈركىستاندا ئېلىپ بېرىۋاتقان چەكسىز زۇلۇم ئىشكەنجە سىياسىتىنى ئاخىرلاشتۇرۇشقا چاقىرىدۇ.

8. شەرقىي تۈركىستان مىللىي قۇرۇلتىيى، شەرقىي تۈركىستان خەلقىنىڭ ئۆز تەقدىرىنى ئۆزى بەلگىلەش ھوقۇقىغا ھۆرمەت قىلغان ۋە ھەمداشلىق قىلغان، چىننىڭ كوممۇنىستىك رېجىمىگە قارشى پائالىيەت ئېلىپ بېرىۋاتقان چىن دېموكراتىك ھەرىكەتلىرى بىلەن ھەمكارلىشىدۇ.

9. شەرقىي تۈركىستان خەلقىگە ئوخشاش چىننىڭ بېسىم ۋە زۇلمى ئاستىدا بولغان تىبەت ۋە ئىچكى موڭغۇلىيە خەلقلىرىنىڭ ئازاتلىق ھەرىكەتلىرىنى قوللايدۇ ۋە ھەمكارلىشىدۇ.

10. شەرقىي تۈركىستان مىللىي قۇرۇلتىيى، چىن ھۆكۈمىتىنىڭ سۆزدە ئاپتونومىيە ۋەدىسى بىلەن، شەرقىي تۈركىستاندا يۈرگۈزۈۋاتقان «پارچىلاپ باشقۇرۇش» سىياسىتىگە ئۈزۈل-كېسىل قارشى تۇرىدۇ ۋە بۇنى شەرقىي تۈركىستاندىكى كىشىلىك ھوقۇققا قاراتقان تاجاۋۇزچىلىق دەپ قارايدۇ.

11. شەرقىي تۈركىستان مىللىي قۇرۇلتىيى، بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى، كىشىلىك ھوقۇققا ھۆرمەت قىلغان تەشكىلاتلار ۋە ئىسلام تەشكىلاتىدىن، چىن ھۆكۈمىتىنىڭ شەرقىي تۈركىستاندىكى كىشىلىك ھوقۇقنى كۆزگە ئىلماسلىقتەك سىياسىتىنى ئاخىرلاشتۇرۇش ئۈچۈن ھەر تۈرلۈك بېسىم ئىشلىتىشنى تەلەپ قىلىدۇ ۋە شەرقىي تۈركىستان خەلقىنىڭ ئۆز تەقدىرىنى ئۆزى بەلگىلەش ئۈچۈن ئېلىپ بارغان ھەققانىي كۈرەشلىرىنى قوللاشنى تەلەپ قىلىدۇ.

12. شەرقىي تۈركىستان مىللىي قۇرۇلتىيى، بۇ قۇرۇلتاينى ئۆتكۈزۈش ئۈچۈن ئىمكان يارىتىپ بەرگەن تۈركىيە جۇمھۇرىيىتى ۋە خەلقىگە، قۇرۇلتاينىڭ ئېچىلىشى ئۈچۈن ماددى ۋە مەنىۋى ياردەملەردىن قاچمىغان تەشكىلات ۋە شەخسلەرگە رەھمەت ئېيتىدۇ.

گېزىت مەسئۇلى : مۇھەممەت قاشقارلى
مەسئۇل مۇھەررىر : ئابدۇجېلىل تۇران
گېزىت چىقارغۇچى ئورۇن : «شەرقىي تۈركىستان ياشلىرى» گېزىتى ئىدارە ھەيئىتى
گېزىتنىڭ قانۇنلۇق رۇخسەتنامە نومۇرى :
گېزىت ئادرېسى (تۈركچە):
YENİ DOĞAN MAHALLESİ,41.SOK. NO: 3/15
ZEYTİNBURNU İSTANBUL / TÜRKİYE
تېلېفون : 5105174 —
فاكس : 5584092 —

شەرقىي تۈركىستان داۋاسى دۇنيا سىياسىي سەھنىسىدە

ئامېرىكادا ئېچىلغان ئوتتۇرا ئاسىيا يىغىنىدا

ئۆز خەۋىرىمىز: 5-قېتىملىق ئوتتۇرا ئاسىيا تەتقىقاتى قۇرۇلتىيى 1993-يىلى 15-ئاپرېلدىن 18-ئاپرېلغىچە، ئامېرىكىنىڭ مادىسون شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلدى. شەرقىي تۈركىستاننى ئۆز ئىچىگە ئالغان ئوتتۇرا ئاسىيا تەتقىقاتىدا بەلگىلىك سىياسىي ۋە ئىژتىمائىي ئەھمىيەتكە ئىگە بولغان بۇ قېتىمقى قۇرۇلتايغا، ياۋروپا شەرقىي تۈركىستان ئىتتىپاقلار بىرلىكىنىڭ باش كاتىۋى ئۆمەر قانات تەكلىپكە ئاساسەن قاتناشتى. ئۆمەر قانات بۇ قېتىمقى قۇرۇلتايدا «سوۋېت ئىتتىپاقىنىڭ پارچىلىنىشى ۋە ئوتتۇرا ئاسىيا تۈرك جۇمھۇرىيەتلىرىنىڭ مۇستەقىللىققا ئېرىشىشىنىڭ شەرقىي تۈركىستانغا بولغان تەسىرى» دېگەن تېمىدا بىر پارچە سىياسىي ۋە ئىلمىي دوكلات بەردى. قۇرۇلتاي جەريانىدا ئۆمەر قانات، ئامېرىكا ۋە ئوتتۇرا ئاسىيادىكى ھەرقايسى سىياسىي پارتىيە رەھبەرلىرى بىلەن كۆپ تەرەپلىمە پىكىر ئالماشتۇرۇپ، ئۇلارنىڭ شەرقىي تۈركىستان داۋاسىغا بولغان ھېسداشلىقىنى قولغا كەلتۈردى.

سۈرەتتە: ياۋروپا شەرقىي تۈركىستان ئىتتىپاقلار بىرلىكىنىڭ باش كاتىۋى ئۆمەر قانات 5-نۆۋەتلىك ئوتتۇرا ئاسىيا مۇھاكىمە يىغىنىغا قاتناشقان بىر قىسىم ۋەكىللەر بىلەن بىرگە.

قەيسەرىدە تۈركىستان كېچىلىكى

ئۆز خەۋىرىمىز: تۈركىيىنىڭ قەيسەرى شەھىرىدىكى «شەرقىي تۈركىستان مەدەنىيەت ۋە ھەمكارلىق جەمئىيىتى» 1993-يىلى 5-ئاينىڭ 22-كۈنى، شەرقىي تۈركىستان شېھىتلىرىنى خاتىرىلەش كېچىلىكى ئۆتكۈزدى. «ئاللاھىم ماڭا مۇئەركىملىك ئاتا قىل» دېگەن تەسىرلىك كېلىمىنى شۇئار قىلغان بۇ كېچىلىكتە شەرقىي تۈركىستانلىق بىر قىسىم ۋەتەنپەرۋەر زاتلىرىمىزنىڭ ۋەتەن دەۋاسى ھەققىدىكى مەخسۇس ئىلمىي دوكلاتلىرى ئوقۇپ ئۆتۈلدى. ئاخىرىدا، قەيسەرلىك قېرىنداشلىرىمىز ئۆزلىرى تەييارلىغان، بارىن دېھقانلار قوزغىلىڭى تېما قىلىنغان «بارىن قىرغىنى» ناملىق دراممىنى ئويناپ چىقىلدى. بارىن دېھقانلىرىنىڭ باتۇرانە قىياپىتى ۋە چىن بۈيۈك مىللەتچىلىرىنىڭ ئىنسان قېلىپىدىن چىققان ۋەھشىيلىكى كەۋدىلەندۈرۈلگەن بۇ تەسىرلىك دراممىنى كۆرگەن قەيسەرلىك قېرىنداشلىرىمىز كۆزلىرىگە ئىسسىق ياش ئېلىشتى ۋە قۇرئاندىكى «ئاللاھ يولىدا ئۆلتۈرۈلگەنلەرنى ھەرگىزمۇ ئۆلۈك دېمەڭ. ياق، ئۇلار تىرىكتۇر، ئەمما سىز ئۇلارنى كۆرەلمەيسىز» دېگەن ئايەتلەرنى ئۈنلۈك ئاۋازدا ئوقۇپ، شەرقىي تۈركىستان شېھىتلىرىگە بولغان ئالىي ھۆرمىتى ۋە سېغىنىشىنى ئىزھار قىلىشتى.

شەرقىي تۈركىستان "ئىگىسىز ئەمەس"

ئۆز خەۋىرىمىز: ئۇلۇغ ئىنقىلابچىمىز ئەيسا يۈسۈپ ئالپتېكىن 1992-يىلى 12-ئاينىڭ 22-كۈنى، تۈنجى نۆۋەتلىك شەرقىي تۈركىستان مىللىي قۇرۇلتىيىنىڭ بىر قىسىم ۋەكىللىرىنى باشلاپ ئەنقەرەگە بېرىپ، تۈركىيە ھۆكۈمىتىنىڭ باش مىنىستىرى (ھازىرقى پرېزىدېنتى) سۇلايمان دەمىرەل بىلەن كۆرۈشكەندە، سۇلايمان دەمىرەل ۋەكىللەرگە، شەرقىي تۈركىستاننىڭ «ئىگىسىز ئەمەسلىكىنى» ئېيتقاننى ۋە شەرقىي تۈركىستانلىق مىڭلەرچە ئوقۇغۇچىنى ھەقسىز ئوقۇتۇپ بېرىدىغانلىقى ھەققىدە ۋەدە بەرگەنىدى. بۇنىڭغا ئاساسەن ھازىر، ئوتتۇرا ئاسىيادىكى ھەرقايسى تۈرك جۇمھۇرىيەتلىرىدىن كەلگەن شەرقىي تۈركىستانلىق ئوقۇغۇچىلار ھەمدە ۋەتەندىن تۈرلۈك يوللار ئارقىلىق كەلگەن بىر قىسىم ياشلار تۈركىيەدىكى ئوقۇشىنى باشلىۋەتتى. پىشقان سىياسىيون مۇھەممەت رىزا بەكىن باشچىلىق قىلىۋاتقان ئىستانبۇلدىكى شەرقىي تۈركىستان ۋەخپى، بۇ بىر تۈركۈم ئوقۇغۇچىلارغا ماددىي ۋە مەنىۋى جەھەتتىن ئەتراپلىق ياردەم بېرىپ، ئۇلارنىڭ خاتىرجەم ئوقۇشى ئۈچۈن قولايلىق يارىتىپ بەرمەكتە. يېقىندا، ئەيسا يۈسۈپ ئالپتېكىن ئىستانبۇلدىكى بىر يىغىلىشتا، تۈركىيىنىڭ مائارىپ مىنىستىرى بىلەن كۆرۈشكەندە، مائارىپ مىنىستىرى شەرقىي تۈركىستانلىق ياشلارنى داۋاملىق تۈردە ھەقسىز ئوقۇتۇپ بېرىدىغانلىقى ھەققىدە قايتا-قايتا ۋەدە بەردى.

سۈرەتتىكى خەۋەر:
بۇ يىل 22-مارتتىن 24-مارتقىچە تۈركىيىنىڭ ئانتالىيە شەھىرىدە ئۆتكۈزۈلگەن تۈرك دۇنياسى بىرلىك ۋە ھەمكارلىق قۇرۇلتىيىغا، شەرقىي تۈركىستانغا ۋاكالىتەن ئەيسا ئەفەندىم باشچىلىقىدىكى بىر ۋەكىللەر ئۆمىكى قاتناشتى. بۇ قېتىمقى قۇرۇلتايدا ۋەتىنىمىز شەرقىي تۈركىستاننىڭ دەۋاسى ئۈچۈن پۈتۈن تۈرك دۇنياسىنىڭ ئورتاق ياردەم بېرىشى ھەققىدە مۇھىم قارارلار ئېلىندى. يىغىن جەريانىدا ئەيسا ئەفەندىم مۇھىم سۆز قىلدى.

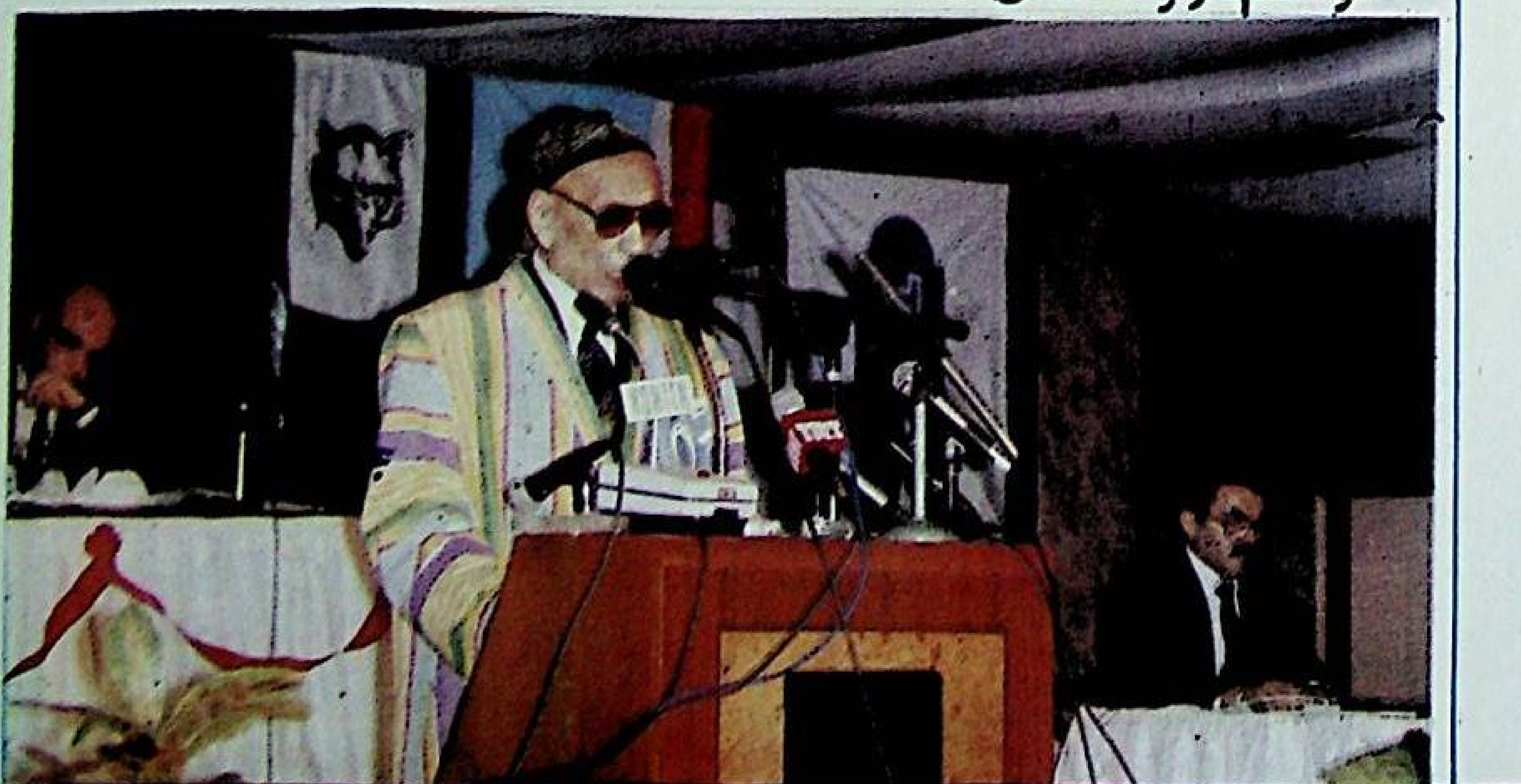

ئىستانبۇلدا بارىن شېھىتلىرى خاتىرىلەندى

ئۆز خەۋىرىمىز: تۈركىيەدىكى شەرقىي تۈركىستان مىللىي قۇرۇلتىيى ئىجرائىيە كومىتېتى ۋە شەرقىي تۈركىستان ۋەخپىنىڭ تەشكىللەپ ئۇيۇشتۇرۇشى بىلەن، 1993-يىلى 4-ئاپرېل كۈنى بارىن دېھقانلار ئىنقىلابىنىڭ يىللىقى ۋە بارىن شېھىتلىرىنى خاتىرىلەش پائالىيىتى ئۆتكۈزۈلدى.

خاتىرىلەش پائالىيىتىدە، شېھىتلەر روھى ئۈچۈن قۇرئان تامام قىلىندى ۋە قۇربان بولغان شېھىتلەر ھەققىدە مەخسۇس رەسىم كۆرگەزمىسى ئېچىلدى. بۇ رەسىم كۆرگەزمىسى تۈركىيەدىكى تۇرغۇنلىغان شەرقىي تۈركىستانلىق قېرىنداشلىرىمىزنى چوڭقۇر تەسىرگە ئىگە قىلدى. شۇ كۈنى بۇ پائالىيەت توغرىسىدىكى خەۋەر ۋە بارىن ئىنقىلابىنىڭ ھەقىقىي ئەھۋالى تونۇشتۇرۇلغان مەخسۇس بىر پارچە ماقالە، تۈركىيىنىڭ «زامان» گېزىتىدە ئېلان قىلىنىپ، تۈركىيە، ياۋروپا، ئوتتۇرا ئاسىيادىكى تۈرك جۇمھۇرىيەتلىرىدە كۈچلۈك ئىنكاس قوزغىدى.

ئەركىن ئالپتېكىن تېلېۋىزىيە ئېكرانىدا

ئۆز خەۋىرىمىز: ياۋروپا شەرقىي تۈركىستان ئىتتىپاقلار بىرلىكىنىڭ رەئىسى، بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتىدا ۋەكىلى بولمىغان مىللەتلەر تەشكىلاتىنىڭ رەئىسى، پىشقان سىياسىيون ئەركىن ئالپتېكىن، 1993-يىلى 5-ئاينىڭ 18-كۈنى، تۈركىيىنىڭ مەخسۇس ياۋروپا ۋە ئاسىياغا پروگرامما تارقىتىدىغان «ئاۋرو ئاسىيا» تېلېۋىزىيەسىدە سۆز قىلىپ، ياۋروپا ۋە ئاسىيا جامائەتچىلىكىگە، شەرقىي تۈركىستان دەۋاسىنىڭ يېقىنقى يىللاردىن بۇيانقى تەرەققىيات ئەھۋالى ھەققىدە مەلۇمات بەردى. ئۇ، ياۋروپا ۋە ئامېرىكىدىكى بىر قانچە دۆلەتلەرنىڭ ۋە بۇ دۆلەتلەردىكى پارلامېنت، ئىنسان ھەقلىرى تەشكىلاتلىرىنىڭ، شەرقىي تۈركىستان دەۋاسى ئۈچۈن كۆپ كۈچ سەرپ قىلغانلىقىنى، چىن ھۆكۈمىتىنىڭ شەرقىي تۈركىستاندا يۈرگۈزۈۋاتقان كىشىلىك ھوقۇققا تاجاۋۇز قىلىش جەھەتتىكى قىلمىشلىرىنى تەكشۈرۈپ، مەخسۇس دوكلات تەييارلاپ تارقاتقانلىقىنى تونۇشتۇرۇپ ئۆتكەندىن كېيىن، خەلقئارا جامائەتچىلىكتىن، شەرقىي تۈركىستان دەۋاسى ئۈچۈن تېخىمۇ كۆپ ياردەم بېرىشىنى ۋە ئۇنى داۋاملىق قوللاشنى يەنىمۇ ئۈمىت قىلدى.

مارالبېشى خەلقى ئەنسىزلىك ئىچىدە

قەشقەر مارالبېشى ناھىيىسى 300 مىڭدىن ئارتۇق نوپۇسقا ئىگە چوڭ ناھىيەلەرنىڭ بىرى بولۇپ، ناھىيە تەۋەسىدە شىنجاڭ ئەدلىيە نازارىتى، گە بىۋاستە قاراشلىق قارا قىرچىن تۈرمىسى ۋە شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى، قوماندانلىق شتاۋىغا قاراشلىق بىڭتۈەن تۈرمىسىدىن ئىبارەت ئىككى چوڭ تۈرمە بار. ھازىر بۇ تۈرمىلەردە چىننىڭ ئىچكى قىسمىدىن يۆتكەپ كېلىنگەن 10 مىڭدىن ئارتۇق خىتاي جىنايەتچى تاماقلىق. بۇ جىنايەتچىلەرنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك مۇددىتى 20 يىللىق تاماق جازاسىغا مەھكۇم قىلىنغان ۋەھشى قاتىل، بۇلاڭچى، ئوغرى ھەم لوكچەكلەردىن تەركىب تاپقان. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، قىزىل چىن ھۆكۈمىتى تۈرمىلەردىكى جىنايەتچىلەرنى باشقۇرۇشنى بوشاشتۇرۇپ قويغانلىقى ئۈچۈن، جىنايەتچىلەرنىڭ تۈرمىلەردىن قېچىپ چىقىپ قايتا جىنايەت ئۆتكۈزۈش ھادىسىلىرى كۆپەيدى. 1980-يىلدىن ھازىرغىچە، بۇ تۈرمىلەردىن قېچىپ چىققان خىتاي جىنايەتچىلەر ئىلگىرى-كېيىن بولۇپ، 10 نەچچە ئادەملىك ئۇيغۇر دېھقاننى ئۆلتۈرۈۋەتتى. تۈرمىدىن قاچقان بۇ جىنايەتچىلەر ئۇچرىغان ئادەمنى ئۆلتۈرۈپ، بارغانلا يەرگە ئوت قويۇپ، پۈتۈن قەشقەر رايونىدىكى خەلقنىڭ ھاياتىغا ۋە مال-مۈلكىگە ئېغىر تەھدىت سالدى. 1988-يىلى بۇ ناھىيىدىكى بىڭتۈەن تۈرمىسىدىن قاچقان بىر قانچە خىتاي جىنايەتچى ئۇيغۇر دېھقانلار ئىگىدارچىلىق قىلىۋاتقان چوڭ بىر قومۇشلۇققا ئوت قويۇۋېتىپ، بۇ قومۇشقا تايىنىپ تىرىكچىلىك قىلىدىغان تۇرغۇن دېھقانلارغا 2 مىليون يۈەن قىممىتىدە بىۋاستە زىيان سالدى. مارالبېشى خەلقى بۇ ھەقتە چىن ھۆكۈمىتىگە بىر قانچە قېتىم ئەرز قىلغان بولسىمۇ، ئەمما ئۇلارنىڭ دەردىگە قۇلاق سالىدىغان يەر چىقمىدى. ئۆلگەننىڭ ئۈستىگە تەپكەندەك، دېگەندەك، 10 مىڭ خىتاي جىنايەتچىدىن سىرت، بۇ ناھىيىدە يەنە شىنجاڭ ئىشلەپچىقىرىش قۇرۇلۇش بىڭتۈەنى 3-دىۋىزىيىسىگە قاراشلىق 8 دېھقانچىلىق پولكى بار بولۇپ، بۇ دېھقانچىلىق پولكلىرىدا 100 مىڭدىن ئارتۇق خىتاي ياشايدۇ. بۇ ھال مارالبېشى خەلقىنى قاتتىق ئەنسىزلىككە سالماقتا.

شەرقى تۈركىستان دېھقانلىرىنىڭ ئاھ-پەريادى

ھازىر، قىزىل چىن ھۆكۈمىتى شەرقى تۈركىستاننىڭ تەبىئىي بايلىقىنى تالان-تاراج قىلىشنى جىددىيلەشتۈرۈش بىلەن بىرگە، يەرلىك دېھقانلار ئارىسىدا «ئۆزىنىڭ يېنىدا ئۆزىنى قۇرۇش» سىياسىتىنى يولغا قويۇپ، ئوتتۇرىچە يىللىق ساپ كىرىمى 20-30 دوللاردىن ئاشمايدىغان دېھقانلارنىڭ زىممىسىدىكى يۈكنى ھەدەپ ئېغىرلاشتۇرماقتا. چىن ھۆكۈمىتى «خەلقنىڭ مەكتىپىنى خەلق باشقۇرۇش»، «خەلقنىڭ يولىنى خەلق ياساش» دېگەندەك شوئارلارنى كۆتۈرۈپ چىقىپ، ھەر بىر دېھقانغا مەجبۇرىي ئەمگەك كۈنى بېكىتىپ، ئۇلارنى دېھقانچىلىقتىن ئايرىغان ھالدا تۈرلۈك ئەمگەكلەرگە مەجبۇرىي سالماقتا. ھۆكۈمەتنىڭ چىقىمىنى تېجەپ قىلىش ئۈچۈن، تۈرلۈك جازا ۋە باج سىياسەتلىرىنى توقۇپ چىقىپ، ئۇنى دېھقانلارغا مەجبۇرىي ئارتماقتا. باج سېلىقنىڭ كۆپلۈكىدىن دېھقانلار تېخىمۇ نامراتلاشماقتا. چىن خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ بەلگىلىمىسىدە، دېھقانلارغا سېلىنغان باج سېلىق، دېھقانلارنىڭ ئومۇمىي كىرىمىنىڭ 5 پىرسەنتىدىن ئېشىپ كەتمەسلىكى كېرەك، دەپ بەلگىلەنگەن. ئەمەلىيەتتە ھازىر، شەرقى تۈركىستاندىكى ئۇيغۇر دېھقانلىرىنىڭ زىممىسىدىكى باج سېلىق ئۇلارنىڭ ئومۇمىي كىرىمىنىڭ 25 پىرسەنتىگە يەتتى. پۈتۈن شەرقى تۈركىستاندىكى 80 پىرسەنتكە يېقىن ئۇيغۇر دېھقان ياشايدىغان قەشقەر، خوتەن، قىزىلسۇ رايونلىرىنىڭ چىن ھۆكۈمىتى تەرىپىدىن «نامرات رايون» دەپ ئاتىلىپ قىلىنىشىنىڭ سەۋەبى مانا شۇلاردۇر. يېقىنقى 10 يىلدىن بۇيان، قىزىل چىن ھۆكۈمىتى شەرقى تۈركىستاننىڭ سەللىي يېزىلىرىدىكى مەكتەپ، دوختۇرخانا قاتارلىق زۆرۈر تۈرلەرگە سالىدىغان مەبلەغنى ئاساسىي جەھەتتىن توختاتقاچقا، يەرلىك دېھقانلىرىمىز ئۆز ئەۋلادلىرىنىڭ ئوقۇشسىز قېلىشى ۋە داۋالىنىشقا ئىگە بولالماي قېلىشىدىن ئەندىشە قىلىپ، ھالال مېھنىتى ئارقىلىق تاپقان ئاز-تولا پۇللىرىنى مەكتەپ ۋە دوختۇرخانا سېلىشقا سەرپ قىلماقتا. مەسىلەن: يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، خوتەن ناھىيىسىدىكى ئۇيغۇر دېھقان كېرەم ئىمىن ۋە قاراقاش ناھىيىسىدىكى دېھقان قاسىم ئىمىن ھەر قايسىسى ئىلگىرى-كېيىن بولۇپ 100 مىڭ يۈەندىن ئارتۇق پۇل سەرپ قىلىپ، ئۆزلىرى تۇرۇشلۇق يېزىدا بىردىن مەكتەپ ۋە بىردىن دوختۇرخانا سالدى. بۇنداق ئەھۋاللارنى شەرقى تۈركىستاننىڭ ھەممىلا يېزىلىرىدا ئۇچراتقىلى بولىدۇ. دەل بۇنىڭ ئەكسىچە، خىتاي دېھقانلىرى ئولتۇراقلاشقان يېزىلاردا، ھۆكۈمەت بىۋاستە مەبلەغ ئاجرىتىپ زامانىۋى مەكتەپ ۋە دوختۇرخانىلارنى كۆپلەپ قۇرماقتا. بۇنىڭدىن يەرلىك دېھقانلىرىمىز قىزىل چىن ھۆكۈمىتى تەكشىلىكنىڭ «ھەممە مىللەت ئورتاق گۈللىنىش» دېگەن شوئارىنىڭ بىر ئالدامچىلىق ئىكەنلىكىنى پەيدىن-پەي تونۇپ يەتتى.

شەرقى تۈركىستان خەلقى چىننىڭ ئاتوم سىناق مەركىزىگە بېسىپ كىردى

ئۆز خەۋىرىمىز: شەرقى تۈركىستاندىن كەلگەن يېڭى مەلۇماتلارغا قارىغاندا، شەرقى تۈركىستاندىكى مىڭدىن ئارتۇق ئۇيغۇر خەلقى، چىن ھۆكۈمىتىنىڭ شەرقى تۈركىستاندا ئېلىپ بېرىۋاتقان ئاتوم يادرو سىنىقىنىڭ ئېكولوگىيىلىك مۇھىتنى ۋە يەرلىك خەلقنى زەھەرلىشىگە چىداپ تۇرالماي، 1993-يىلى 1-ئايدا، پىلانلىق ۋە تەشكىللىك ھالدا، شەرقى تۈركىستاننىڭ جەنۇبى بىلەن شىمالىنى تۇتاشتۇرۇپ تۇرىدىغان دىغار چۆللىكىگە ئورۇنلاشتۇرۇلغان چىن ھۆكۈمىتىنىڭ ئاتوم سىناق قىلىش مەركىزىگە بېسىپ كىرىپ، سىناق رايونىغا ئورۇنلاشتۇرۇلغان تانكا، زەمبىرەك، ئايروپىلان قاتارلىق مۇھىم سىناق ئەسلىھەلىرىنى پۈتۈنلەي پاچاقلاپ تاشلىغان ۋە ۋەيران قىلغان. ئۇلار چېكىنىدىغان چاغدا ئاتوم سىناق رايونىدىن 3 توننىدىن ئارتۇق پارتىلىتىش دورىسى، 3500 مېتىردىن ئارتۇق يۇقىرى تېخنىكىلىق ئېلېكتىر سىمىنى ئېلىپ كەتكەن. بۇ ۋەقە چىن خەلق جۇمھۇرىيىتىنىڭ يۇقۇرى قاتلىمىدا قاتتىق ۋەھىمە پەيدا قىلغان. چىن خەلق ئازادلىق ئارمىيىسىنىڭ بىر يۇقۇرى دەرىجىلىك ئەمەلدارى بۇ توغرۇدا مەلۇمات ئالغاندىن كېيىن، ئاچچىقزادە بولغان ھالدا، «بۇ، پۈتۈن ئارمىيە تارىخىمىزدا مىسلى كۆرۈلمىگەن بىر قېتىملىق بۇلاڭچىلىق، ئوغرىلىق ۋەقەسى» دەپ جار سالغان. شەرقى تۈركىستان خەلقىنىڭ بۇ قېتىمقى ئاتوم سىنىقىغا قارشى ۋەتەنپەرۋەرلىك كۈرىشىنى قانداقمۇ ئوغرىلىق، بۇلاڭچىلىق ۋەقەسى دېگىلى بولسۇن؟

بىز ۋەتەن سىرتىدىكى بارلىق شەرقى تۈركىستانلىق قېرىنداشلار شەرقى تۈركىستان خەلقىنىڭ بۇ قېتىمقى ھەققانىي كۈرىشىنى قەتئىي قوللايمىز ۋە چىن مۇستەملىكىچىلىرىنىڭ شەرقى تۈركىستان زېمىنىدا ئاتوم سىنىقى ۋە تۈرلۈك يادرو قوراللىرى سىنىقى ئېلىپ بېرىشىغا قەتئىي قارشى تۇرىمىز.

چىن ھۆكۈمىتى شەرقى تۈركىستاندىكى ھەربىي قۇۋۋەتلىرىنى كۈچەيتمەكتە

ئۆز خەۋىرىمىز: «شىنجاڭ گېزىتى» نىڭ 1993-يىلى 20-فېۋرالدىكى سانىدا، «سەددىچىن سېپىلى خان تەڭرى تاغلىرىغىچە ئۇزاردى» دېگەن ماۋزۇدا چوڭ ھەجىملىك بىر ماقالە بېسىلدى. بۇ ماقالىدا، چىن ھۆكۈمىتىنىڭ شەرقى تۈركىستاندىكى ئەسكىرىي قۇۋۋىتىنى تولۇقلاش ۋە كۆپەيتىش ھەققىدە، تۆۋەندىكىدەك يېڭى يۈزلىنىشلەر ئوتتۇرىغا قويۇلدى:

1- خوتەن ۋىلايىتىدە ھۆكۈمەت 100 مىڭ كىشىلىك يېڭى بىر ئەسكىرىي كۈچ تولۇقلىدى.

2- بۇ رايوننىڭ مۇقىملىقىنى ساقلاش ئۈچۈن، ھەر بىر ناھىيە ئالاھىدە ئەھۋال ئاستىدا جىددىي قوللىنىش ئۈچۈن، ئۆزلىرى بەلگۈلۈك ساندا شتاتلىق (مەخسۇس) ئەسكەر تولۇقلايدۇ.

3- ھەر قايسى تاغ يوللىرى، چېگرا يوللىرى قاتارلىقلاردا ئەسكىرىي كونترول نوقتىلىرى قۇرۇلىدۇ ۋە بۇ نوقتىلاردىن ئۆتكۈچىلەر بىردىن بىر تەكشۈرۈلۈپ ئۆتكۈزۈلىدۇ.

4- بۇرۇنقى ئاددىي بولغان ئەسكەرلىك سىستېمىسى تېخىمۇ مۇكەممەللەشتۈرۈلىدۇ، مەسىلەن: يېڭى ئورگانلارنى توپچى قىسمى، سىگنال بېرىش كورپۇسى، ئىنژېنېرلىق كورپۇسى، رازۋېتكا قىسمى ۋە خىمىيىلىك قوراللارغا قارشى تۇرۇش كورپۇسى قاتارلىقلار.

5- ھەر بىر ئەسكەر چوقۇم 30 كۈنلۈك ھەربىي چېنىقىشتىن ئۆتكۈزۈلىدۇ.

6- ھەر بىر ناھىيە ئۆزىنىڭ ئىلغار بولغان ھەربىي ئىسكىلاتىنى قۇرىدۇ.

7- ھۆكۈمەت 17 مىليون 680 مىڭ يۈەن (تەخمىنەن 3 مىليون دوللار) مەبلەغ سېلىپ، 62 ھەربىي تەربى-

داۋامى 7-بەتتە

چىن ھۆكۈمىتى شەرقى تۈركىستاندىكى ھەربىي قوۋۋەتلىرىنى كۆپەيتمەكتە

بېشى 6- بەتتە
-لەش بازىسى ۋە مەركىزى قۇرۇ-
-لۇشنى تاماملاپ، ھۆكۈمەتنىڭ
بۇ تۈردىكى قۇرماقچى بولغان
مەركەزلىرىنىڭ 35 پىرسەنتىنى
پۈتتۈرۈپ ئىشلىتىشكە تاپشۇردى.
8-، ھۆكۈمەت كېلەر يىلدىن باش-
-لاپ، ئوقۇغۇچى قوبۇل قىلىش
ھازىرلىقى بىلەن يېڭىدىن بىر
ھەربىي ئاكادېمىيە قۇرۇپ چىقتى.
9-، چىن خەلق ئازادلىق ئارمىيە-
-سىنىڭ باش قوماندانى ئوچۇق
ئاشكارا ھالدا، "لەنجۇدا تۇرۇشلۇق
ھەربىي رايون قوماندانلىق مە-
-ركىزىنىڭ خىزمەت نۇقتىسىنى
شەرقى تۈركىستانغا قارىتىش
كېرەك" دەپ جار سالدى.
چىن ھۆكۈمىتىنىڭ يۇقارقى
ھەرىكەتلىرى ناھايىتى ئوچۇق
كۆرسىتىپ تۇرۇپتىكى، شەرقى تۈر-
-كىستان خەلقىنىڭ 1949-يىلى-
-دىن بۇيان كۈندىن-كۈنگە ئۇ-
-لغىيىپ داۋام قىلىۋاتقان
مىللىي ئازادلىق ھەرىكەتلىرى،
چىن ھۆكۈمرانلىرىنىڭ بۇ رايو-
-ننى قول ئاستىدا مۇقىم سا-
-قلاشتەك قۇرۇق خىيالىغا تەھدىت
بولماقتا. بۇ تەھدىت يالغۇز
ئوتتۇرا ئاسىيا جۇمھۇرىيەتلىر-
-ىنىڭ مۇستەقىل بولۇشىدىن
ئەمەس، بەلكى ئەڭ موھىمى
بۇ رايوندىكى مۇسۇلمانلارنىڭ
كۈندىن-كۈنگە كۆپىيىپ
بارغان مۇستەقىللىق
ھەرىكەتلىرىنىڭ
كۈچىيىشىگە بىۋاستە مۇنا-
-سىۋەتلىك

شانلىق ھايات

شەرقى تۈركىستاننىڭ يېقىنقى
تارىخىدىكى ئۇلۇغ ئىنقىلابچى،
ئۇلۇغ سىياسيون، تارىخشۇناس
ۋە دىنى ئالىم مۇھەممەت
ئەمىن بۇغرا 1901-يىلى خو-
-تەننىڭ لوپ ناھىيىسىدە ئوتتۇ-
-راھال بىر دىنى ئائىلىدە
دۇنياغا كەلگەن. كىچىك يېشى-
-دا دادىسى پىراۋۇدۇن ھاجى-
-دىن يېتىم قالغان. دەسلەپكى
مائارىپ ھاياتىنى ئۆز يۇرتىدا
ۋە كېيىنچە قارىقاشتا داۋاملا-
-شتۇرۇپ، ئىسلامى بىلىملەرنى
مۇكەممەل دەرىجىدە ئۆگىنىش
بىلەن بىرگە، ئەرەب ۋە پارىس-
-چە تىللارنى ياخشى ئۆگەنگەن.
1922-يىلدىن 1933-يىلغىچە
قارىقاشتىكى دىنى مەدرىسەلەر-
-دە مۇدەررىس ۋە ئىسلامى ئەدە-
-بىيات پروفېسسورى بولغان.
بۇ جەريانلاردا ئۇ، ئۆزىنى
ئىلمى ۋە تەشكىللەش جەھەتتە
ياخشى چىنىقتۇرغان.
بۇ يۇقىرى دەرىجىدىكى ئىلمى قا-
-بىلىيىتى ۋە چىنىقىشتىكى ياخشى
بىجىرىش بىلەن، قىسقا مۇددەت
ئىچىدە، ئەلگە تونۇلغان مۇھەم-
-مەت ئەمىن بۇغرا، چەتئەل ھۆ-
-كۈمدارلىرىنىڭ ۋەتەن، خەلق
ئۈستىدە، ئېلىپ بارغان مۇستە-
-ملىكىچىلىك زۇلۇمىنى مەدرىس
ۋە جامائەت سورۇنلىرىدا ئۆز
خەلقىگە ئاڭلىتىش بىلەن سىيا-
-سى ھاياتىنى باشلاپ، 1922-
يىلدىن ئېتىبارەن يوشۇرۇن ھال-
-دا سىياسى ھەرىكەتلەرگە قا-
-تنىشىشقا باشلىغان. ئەترا-
-پلىق ئىزلىنىش ئارقىلىق، سى-
-ياسى يول بىلەن مىللەتنىڭ
ئازادلىقىغا ئېرىشىش ئېھتىمالى-
-نىڭ ئاز ئىكەنلىكىنى تونۇپ
يېتىپ قالغان مۇھەممەت ئەمىن

سۈرەتتە: مۇھەممەت ئىمىن بۇغرا خوتەن ئىستىقلالىدىكى
سەپداشلىرى بىلەن بىرگە (ئالدىنقى رەتتىكى قارا كىيىملىك
كىشى مۇھەممەت ئىمىن بۇغرا. تەخمىنەن 1933- يىللار).

بۇغرا، قوراللىق كۈرەش ئارقى-
-لىق ۋەتەننى ئازات قىلىش
يولىنى تۇتۇپ، 1931-يىلى خو-
-تەندە يوشۇرۇن بىر سىياسى تە-
-شكىلات قۇرۇپ ۋە ئۇنىڭغا رەھ-
-بەرلىك قىلىپ، 1933-يىل 2-
ئايدىن 1934-يىلى 7-ئايغىچە
قەشقەردىن چارقىلىققا قەدەر
سوزۇلغان شەرقى تۈركىستاننىڭ
جەنۇبى قىسمىنى خىتاي ئىشغال-
-ىيىتىدىن قۇتقازغان ۋە "خوتەن
ئەمىرى" دەپ ئاتالغان.
تۇڭگانلارنىڭ قىرغىنچىلىق ھەر-
-كىتىدىن كېيىن، 1934-يىلى
ئاخىردا يۇرتىدىن ئايرىلىشقا
مەجبۇر بولۇپ، ئافغانىستان ۋە
ھىندىستاندا سىياسى ۋە ئىلمى
كۈرەشلەر بىلەن شۇغۇللانغان.
1946-يىلى شەرقى تۈر-
-كىستانغا قايتىپ كەلگەندىن
كېيىن، بۇ يەردە تۈزۈلگەن
بىرلەشمە ھۆكۈمەتتە تەمىنات
مىنىستىرى بولغان. ئۇندىن با-
-شقا، ئۈرۈمچى دارىلفۇنۇندا تا-
-رىخ پروفېسسورى، ئۇيغۇر
ئۇيۇشمىسى ئىلمى ھەيئىتى رەئىسى
كېيىنچە بىرلەشمە ھۆكۈمەتنىڭ
مۇئاۋىن رەئىسى بولغان.
1949-يىلى كوممۇنىستىك چىن
ھۆكۈمىتى شەرقى تۈركىستاننى
ئىشغال قىلغاندىن كېيىن، يەنە
ھىندىستانغا كېلىپ، 1952-يىلى
تۈركىيەگە يەرلەشكەن.
تۈركىيەگە كەلگەندىن كېيىن،
مۇھاجىرلارنى ئورۇنلاشتۇرۇش،
شەرقى تۈركىستان دەۋاسىنى دۇ-
-نياغا تونۇتۇش، شەرقى تۈركىس-
-تان تارىخىنى تەتقىق قىلىش
ۋە كىتاب يېزىش بىلەن شۇغۇللا-
-نغان. بۇ جەرياندا ئۇ، ئون نەچچە
قېتىم خەلقئارالىق يىغىنلارغا
قاتنىشىپ، شەرقى تۈركىستانغا
ۋەكىللىك قىلغان.
مۇھەممەت ئەمىن بۇغرانىڭ شان-
-لىق كۈرەش تارىخىدىن شۇنى
ئېنىق كۆرەلەيمىزكى، ئۇ ھەقىقى
بىر مىللەتچى ئىدى. مىللەت
مەنپەئەتىنى ھەممىدىن ئۈستۈن
كۆرگەن، ۋەتەن خەلقىنىڭ ئازاد-
-لىقى ئۈچۈن قان كېچىپ كۈرەش
قىلغان، ھەتتا ئىككى قېرىندى-
-شىنى قۇربان قىلغان بۈيۈك
بىر كۈرەشچى ئىدى.

قەھرىمان شەھىدلىرىمىزغا سالام!

ۋەتەنداشلارغا سالام:
ھۆرمەتلىك ۋەتەنداشلار، تۇرلۇك
ماددى ۋە مەنىۋى قىيىنچىلىقلار-
-نى يېڭىپ مۇۋاپپىقىيەتلىك نە-
-شىر قىلىنغان، شەرقى تۈركىستان
ياشلىرى، گېزىتىنىڭ ھەر بىر نۇسخى-
-لار بىلەن يۈز كۆرۈشتۈرگە تىلەك-
-ىمىزدىن ناھايىتى خۇرسەنمىز.
شەرقى تۈركىستاننىڭ مۇستەقىل-
-لىقى ئۈچۈن كۈرەش قىلىشتەك
ئۇلۇغ غايىنى مەقسەت قىلغان
بۇ گېزىتىمىزدە، ۋەتەن ئىچىدى-
-كى شەرقى تۈركىستان دەۋاسىغا
ئائىت يېڭى خەۋەر-ئۇچۇرلار، ۋە-
-تەن ئىچىدىكى يېڭى يۈز لۈنۈشلەر،
تارىخى شەخسلىرىمىزنىڭ ۋە
شېھىتلىرىمىزنىڭ شانلىق كۈرەش
ھاياتلىرى، ئىسلام ھەققىدىكى بىلى-
-گىلەر، شۇنداقلا ۋەتىنىمىزنىڭ
پەن، مائارىپ، مەدەنىيەت، ئىختىسات،
سەھىيە، دىن ۋە باشقا تۇرلۇك ساھە-
-لەرگە ئائىت ئىلمى ماقالىلار، مۇ-
-لاھىزە، ئوبزورلار، ئىسلام مەدەنىيتى
ۋە تۇرلۇك مەزمۇنلاردىكى مەخسۇس
ماقالىلار...... بېرىلىدۇ.
ۋەتەن ئىچى ۋە سىرتىدىكى قېرىنداش-
-لىرىمىزنىڭ، جۈملىدىن، ياشلىر-
-ىمىزنىڭ تۇرلۇك ئاشكارا ۋە يو-
-شۇرۇن يوللار ئارقىلىق، شەرقى
تۈركىستان ياشلىرى، گېزىتىنى
يېڭى خەۋەر-ئۇچۇرلار بىلەن تە-
-مىنلەپ تۇرۇشىنى، ئۆزلىرىنى
گېزىتىمىزنىڭ بىر ئىختىيارى مۇ-
-خبىرى ياكى ئەزاسى دەپ قاراپ
گېزىتىمىزگە ھەر جەھەتتىن يار-
-دەملەكتە بولۇشىنى سەمىمى ئۈمۈت
قىلىمىز.
گېزىتىمىزدە ئېلان قىلىنغان
ھەر تۇرلۇك خەۋەرلەر، ۋەقەلەر،
سانلىق مەلۇماتلار ۋە ئىستاتىس-
-تىكىلار ئېنىق ۋە ئىشەنچلىك
مەنبەگە ئىگە بولۇپ، گېزىتى-
-مىز نامىنى ئەسكەرتىش شەر-
-تى بىلەن ماتېرىيال مەنبەسى
كۆرسىتىپ، پايدىلىنىشقا بولىدۇ.
شەرت-شارائىتىمىزنىڭ
ۋە ئىمكانلىرىمىزنىڭ چەكلىك
بولۇشى تۈپەيلى گېزىتىمىزدە
بەزى يېتەرسىزلىكنىڭ بولۇشى
تەبىئى. قېرىنداشلىرىمىزنىڭ
تەنقىدى ياردەمدە بولۇشىغا
مۇھتاجمىز. ئىشىنىمىزكى،
گېزىتىمىز بۇندىن كېيىن، شەرقى
تۈركىستان ياشلىرىنىڭ ئىدىيە-
-سىگە ھەقىقى ۋەكىللىك قىلالا-
-يدىغان، سان ۋە سۈپەت جەھەتتە
مۇكەممەل بىر گېزىتكە ئايلا-
-نغۇسى. گېزىتىمىزنىڭ رەسمى
ئالاقىلاشقۇچىلىرى:
مۇھەممەت قەشقەرلى
ئابدۇجېلىل تۇران
ئادرېسى: يېڭى دوغان مەھەل-
-لىسى، 41-كوچا، 15
زەيتىنبۇرنى ئىستانبۇل،
تېلېفون: 5461615، 5584092
5478556
ھۆرمەت بىلەن: شەرقى تۈر-
-كىستان ياشلىرى، گېزىتى
ئىدارە ھەيئىتى.

نېمە ئۈچۈن غەرب دۇنياسى تەرەققىي قىلىپ ئىسلام دۇنياسى ئارقىدا قالدى؟

ھازىر غەرب دۇنياسى بىلەن ئىسلام دۇنياسى ئوتتۇرىسىدا غايەت زور پەرق مەۋجۇت بولۇپ تۇرماقتا. بۇنىڭدىكى روشەن پەرق شۇكى، غەرب دۇنياسى ئارقىغا زادى چېكىنمەيدىغان ئىرادە بىلەن، يەر يۈزىدىكى پۈتۈن باشقۇرۇش، سىياسەت، ھاكىمىيەتنى ئۆز ئىلكىگە ئالدى. يەر شارىدا مەۋجۇت بولۇپ تۇرغان پۈتۈن غەزىنىلەرنى ئىستىلا قىلىپ، پۈتۈن قۇۋۋەتلەرنى يالغۇز ئۆزلىرىنىڭ قولىغا ئالدى. ئىسلام دۇنياسى بولسا، ئەسىر كەبى سىياسىي ھاياتىدىن تامامەن مەھرۇم قالدى، ئۆز كىشىلىرىنى ئۆزلىرى ئىدارە قىلىشتىن ئاجىز قالدى، ئۆز ئۆيىدە، ئۆز ئىلكىدە، ئۆز ئىختىيارى بىلەن تەسەررۇپ قىلىش ھوقۇقلىرىدىن مەنئى قىلىندى. داشقالغا ئوخشاش ھەر يەردە باشقىلارنىڭ ئايىغى ئاستىدا قالدى. بۇنداق روشەن پەرقنىڭ ئەلۋەتتە سەۋەبى بار. ئاساسلىق سەۋەب شۇكى، 16-ئەسىردە، گېرمانىيەدە باشلانغان ئىسلاھات ھەرىكىتىدە، غەربلىكلەرنىڭ ئەقىل پىكرى روھانىيەت زەنجىرىدىن، روھانىيلار قولىدىكى ئەسىرلىكتىن ئازات بولدى. مائارىپتا زەپەر قۇچتى. كىشىلەر ئۆزلىرىنىڭ كىشىلىك ھوقۇقىغا، ئەقىل-ئىدراك ئۆزىنىڭ باشقۇرۇشىغا، ئىستىقلالىغا، نوپۇزىغا نائىل بولدى. بۇنىڭ بىلەن، مەۋجۇت دۇنيانىڭ چەكسىز زېمىنىدا، ئىنسانلارنىڭ ئەقلى تېز ھەرىكەتكە كېلىپ، تەبىئەتتىكى غەزىنىلەرنى، سىرلارنى ئېچىشقا باشلىدى. كاتولىكلارنىڭ قولىدىن كىشىلەرنىڭ ھەممە ئىلمىي قۇۋۋەتلىرى قۇتۇلۇپ، ئۇلار ئىلىم يولىدا داۋاملىق بىلەن ھەرىكەت قىلىدىغان بولدى. ئەقىل-ئىدراكنىڭ چىركاۋ ئاسارىتىدىن ئازات بولۇشى بىلەن، غەرب دۇنياسى تەرەققىي قىلىشقا باشلىدى. بۇ دەۋرلەردە، ئىسلام مەدرىسلىرى ئىلمى كالام كىتابلىرىنىڭ ھاشىيەلىرىنى مۇتالىئە قىلىش بىلەن مەشغۇل ئىدى. ئىنسانلار مەتىن، شەرھى، ھاشىيە يېزىش ھەۋىسى بىلەن مۇپتىلا ۋە مەغرۇر ئىدى. ئۇ چاغدا ئىسلامىيەت دۇنياسىدا، ئىنسانى ئىسلامنىڭ ئەقىل-ئىدرىكى، ئىسلام قانۇنشۇناسلىرىنىڭ ۋە مەغرۇر كالامچىلارنىڭ قوللىرىدا تۇتقۇن ئىدى. ئۇلار ئىنسانلارنىڭ زېھنىنى ئىستىلا قىلغاچقا، ئىنسانلارنىڭ روھى دۇنياسى جانسىز، ھەرىكەتسىز ئىدى. دېمەك، ئەقىل ئىدراكنىڭ ئازات بولۇشى تۈپەيلىدىن غەرب دۇنياسى تەرەققىي قىلدى، ئەقىل-ئىدراكنىڭ تۇتقۇنلۇق شۇملۇقى بىلەن ئىسلامىيەت دۇنياسى ئارقىدا قالدى. ئىسلامىيەتكە خاس بولمىغان، دەرۋىشلەر تەرىپىدىن ئويدۇرۇپ چىقىرىلغان بۇزۇق پىكىر-ئەقىدىلەر ھەم ۋەز-نەسىھەتلەر، بەختما ئادەتنىڭ يوق بولۇشىنى خالايدىغان زاھىدلىق نەزەرىيەلىرى، ئىنسانلارغا شەيتانلىق تەسىر كۆرسىتىدىغان سوپىلىق پەلسەپەلىرى، ئەھلى ئىسلامنىڭ ئەقىل ئىدرىكىگە، قەلبىگە تەسىر كۆرسەتتى، بۇنىڭ بىلەن ئىسلام دۇنياسىنىڭ ئەقلى ۋە جىسمى بوش قالدى. بۇمۇ ئىسلام دۇنياسى بىلەن غەرب دۇنياسى ئوتتۇرىسىدىكى پەرقنىڭ چوڭىيىشىغا سەۋەبچى بولدى. بۇنىڭ بىلەن غەرب دۇنياسى ھۆكۈمران ئورۇنغا چىقتى، ئىسلام دۇنياسى خارلىق ئاسارىتىگە چۈشتى. كالامچىلارنىڭ جىدەللىرى بىلەن زەھەرلەنگەن قەلبلەرگە قاپارغان يۈرەكلەرگە بويسۇنۇش، بۇزۇلۇش، چوقۇنۇشتەك ئازاپ ۋە ۋەھشىلىكلەر ئامانسىز سىڭىپ كىردى. كالامچىلار دىن نامى بىلەن بۇ ۋەھشىيلەرنى ئىسلام دۇنياسىغا قوبۇل قىلدۇردى. دىن نامى بىلەن يەرلەشكەن ئايەتلەر پاك قەلبلەرگە ئۆز تامغىسىنى باستى. بۇنىڭ بىلەن ئەھلى ئىسلامنىڭ ئەقىل ئىدرىكى شۇنداقلا ھەممە قۇۋۋىتى ئاسارەت ئىچىدە قالدى. بۇ ئاسارەتلەر، ھەممە پىتنە-پاساتلارنىڭ ۋە بالا-قازالارنىڭ سەۋەبى بولدى. ئاسارەتتىن قۇتۇلۇش غالىب يولغا مېڭىشنىڭ چارىسىدۇر. ئەقىل، ئىرادە نىجاتلىق بولمايدىكەن، باشقا چارىلەرنىڭ ھەممىسى پايدىسىز ۋە نەتىجىسىزدۇر.

غەرب دۇنياسىدا، ياخشى-يامان ئىشلارنىڭ ھەممىسى بار. بىز ھەرجەھەتتىن زەئىپ بولۇپ غەرب دۇنياسىنىڭ ئايرىم ئويۇتلىرىدىغا، رەزىللىكلىرىگە ئەگىشىدىغان بولماق، غەربتىكى كوتىدىن-كۆتكە ئارتىپ بېرىۋاتقان جىنايەتلەرنىڭ، رەزىللىكلەرنىڭ سەۋەبلىرىگە كۆز يۇمىدىغان بولماق، بۇ ئەھۋال بىزنىڭ ئىستىقبالىمىزنى خۇرەن قىلمايدۇ. بىز غەرب دۇنياسىدىن ئىلىم-پەن، مائارىپ ئەت قاتارلىق ھەممە ھاجەتلىرىمىزنى پۈتۈن كۈچىمىز بىلەن تالاپ ئىشلىتىپ، پەرزەنتلىرىمىزنى دېھقانچىلىق، تىجارەت ئىش ھەرىكەت روھى بىلەن تەربىيىلىشىمىز تولىمۇ زۆرۈر.

ئىسلام دۇنياسىدىن بىزگە دەستەك

(دۇنيا ئىسلام تەشكىلاتىنىڭ باش كاتىپى، دوكتور ئابدۇللا بىن ئۆمەر نەسىف ئالىلىرىنىڭ 1992-يىلى 12-ئاينىڭ 14-كۈنى ئىستانبۇلدا چاقىرىلغان تۈركچە تىللىق شەرقىي تۈركىستان مىللىي قۇرۇلتىيىغا يازغان تەبرىك خېتىنىڭ قىسقارتىلمىسى)

جانابى ئاللاھ قۇرئانى كەرىمدە، « ئاللاھنىڭ ئەتراپىغا توپلىشىڭلار، ھېچ ئايرىلماڭلار » ، « بىر-بىرىڭلار بىلەن ياخشى تىپىشتە ئىتتىپاق قىلىشىپ قۇۋۋەتلىنىڭلار » دەپ بۇيرىدى. شۇنىڭ ئۈچۈن مەن، قۇرۇلتايغا قاتناشقان قېرىنداشلىرىمغا شۇ توختىنى خاتىرلىتىمەنكى، مۇسۇلمانلارنىڭ ئۆز-ئارا ئىتتىپاق قىلىشى، روھى بىرلىكى ۋە كۈچ بىرلىكى، پۈتۈن ئىشلىرىمىزدا غەلىبە قىلىشىمىزنىڭ، مۇۋاپىقىيەت قازىنىشىمىزنىڭ ئالدىنقى شەرتى.

قۇرۇلتايغا قاتناشقان ۋەكىللەرگە شۇ توختىنى تەكرارلايمەنكى، كوممۇنىستىك رېجىمنىڭ ئىسلامىيەتكە قارشى ئېلىپ بارغان يوق قىلىش سىياسىتىگە، مىللىي ۋە مەدەنىي ئاسسىمىلاتسىيەگە، ئۆزىمىزنى مۇداپىئە قىلىدىغان بىردىن بىر يولىمىز، ئىسلام ئەقىدىسى بىلەن قوراللانماق ۋە بۇ يولنى چىڭ تۇتماقتۇر. مۇسۇلمانلار پەقەت ۋە پەقەت ئىسلامىيەتنى ۋە توغرا بولغان يولنى تۇتقاندىلا، ئاللاھنىڭ ياردىمى بىلەن قىلغان ئىشلىرى مۇۋاپىقىيەتكە ئېرىشىدۇ.

ئەڭ ئاخىرىدا، مەن سىلەرگە شۇنداق كاپالەت قىلىمەنكى، قۇرۇلغاندىن بېرى دۇنيادا ئىسلامىيەتنىڭ غالىبىيىتى ئۈچۈن كۈرەش قىلىۋاتقان خەلقئارا ئىسلام تەشكىلاتى، ئۆز نۆۋىتىدە زۇلۇم ئاستىدا ئىڭراۋاتقان شەرقىي تۈركىستاندىكى مۇسۇلمانلارنىڭ دۇنيانىڭ ھەر قانداق يېرىدە، ئۆزلىرىنىڭ ھەق ھوقۇقىنى قوغداش ئۈچۈن ئېلىپ بارغان ھەقلىق كۈرەشلىرىگە ھەر تۈرلۈك ياردەم قىلىدۇ ۋە يېقىندىن ياردەملىشىدۇ.

جانابى ئاللاھ ھەر بىرىمىزنىڭ ئىسلامىيەت ۋە مۇسۇلمانلىق ئۈچۈن قىلغان ھەر بىر خىزمەتلىرىمىزگە مۇۋاپىقىيەت ئاتا قىلغاي (ئامىن).

ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم ۋەرەھمەتۇللاھى ۋەبەركاتۇھ.

ئاللاھ! بىزگە ھۆرلۈك ئاتا قىلغىن!